

**D**

**Duchovný  
život**

Dcéram kresťanskej lásky

**List z 4. júna 2007**

Drahé sestry!

Obdobie po zoslaní Ducha Svätého sa zdá byť vhodným na to, aby som sa vrátila k blahorečeniu našej sestry Lindalvy Justo de Oliveira.

Sestra Lindalva sa narodila 20. októbra 1953 ako šieste dieťa početnej rodiny. Zostala doma pomáhať matke pri ošetrovaní ich chorého otca a po jeho smrti sestra Lindalva vstúpila do Spoločnosti 16. júla 1989 v Provincii Recife. V roku 1991 bola poslaná do misie do komunity „Abrigo Dom Pedro II“ v Salvadore, v štáte Bahia. Jej komunitný život bol krátky, pretože bola zavraždená o dva roky neskôr, na Veľký piatok v roku 1993.

Proces blahorečenia vzišiel z ľudu. Ľudia boli oslovení vierou tejto mladej sestry, jej službou chudobným a jej vernosťou záväzku, ktorý ju viedol až k mučeníctvu. Toto bolo uznané aj Cirkvou a beatifikačným dekrétom podpísaným kardinálom José Saraiva Martins, prefektom Kongregácie pre kauzu svätých. Je vhodné poznamenať, že sestra Lindalva je prvá žena, ktorá bude blahorečená v Brazílii. Postulátor poznamenal, že okrem procesov svätej Kláry, svätého Františka Asiského a Matky Terezy, žiaden ďalší nebol tak rýchlo uzavretý v dejinách Cirkvi. Je to mimoriadna milosť pre Cirkev, celú Spoločnosť a osobitne mimoriadna radosť pre naše sestry v Brazílii.

Utvorená komisia už začala pripravovať beatifikačnú slávnosť. Bude sa konať 25. novembra 2007, na sviatok Krista Kráľa

v Salvadore v Bahii, v Brazílii, na obrovskom štadióne za prítomnosti asi 60 000 osôb. Zaiste si viete ľahko predstaviť celú potrebnú organizáciu. Spoločnosť bude početne zastúpená sestrami zo šiestich brazílskych provincií.

Spoločnosť na medzinárodnej rovine budú zastupovať náš generálny predstavený, P. Gregory, generálny direktor, P. Javier, všetky členky generálnej rady a ja. Medzi pozvanými budú P. McCullen, P. Maloney, P. Quintano, Matka Duzan, Matka Elizondo a niektoré ďalšie osoby. Brazílski účastníci budú natoľko početní, že musíme obmedziť na dve sestry zástupkyne jednotlivých provincií južnej Ameriky a Karibských ostrovov. Najvýznamnejšou účasťou bude prítomnosť matky sestry Lindalvy a jej dvanástich súrodencov s rodinami. Môžeme si teraz predstaviť ich dojatie! Na tejto slávnosti sa zúčastní aj osem sestier, ktoré si konali seminár spolu so sestrou Lindalvou.

Aj keď nie je možné, aby každá dcéra kresťanskej lásky, ktorá by si priala ísť do Salvadoru 25. novembra t. r., Spoločnosť vo svete bude zaiste duchom prítomná na tejto slávnosti. Neskôršie dostanete niekoľko návrhov na liturgické slávenie tejto udalosti. Tak isto vám zašleme brožúrky o živote našej sestry preložené do viacerých rečí.

Drahé sestry, táto udalosť je veľmi dôležitá pre Spoločnosť a pre každú z nás je to chvíľa milosti. Všetko v živote je znamením Boha. Vo všetkom pôsobí ten istý Duch Svätý tak, ako nás to jasne naučili svätý Vincent a svätá Lujza.

Nech prechod Ducha Svätého, prejaveneho v blahorečení našej sestry Lindalvy, prehĺbi v nás zanietenú lásku k Ježišovi Kristovi, ktorý žije a je prítomný medzi najchudobnejšími v tomto svete a uprostred ľudstva.

Zostávam s vami spojená srdečnou láskou a modlitbou.

Sestra Evelyne Franc  
*dcéra kresťanskej lásky*

Dcéram kresťanskej lásky

**List z 15. júna 2007**

Sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho

Drahé sestry!

Nech Ježiš tichý a pokorný srdcom pretvorí naše srdcia podľa svojho!

Úcta k Božskému Srdcu Ježišovmu je zakorenená v tajomstve Vtelenia a bola veľmi drahá svätej Lujze. Pre ňu to bol prameň, ktorý utišoval jej smäd po Bohu a zavláždil jej lásku k sestrám a chudobným. Som si preto istá, že sme hlboko spojené modlitbou a dnes prosíme Toho, ktorý je Dobrým pastierom, jedinečným Služobníkom, aby nám daroval lásku a pozornosť k chudobným, ktorými sú zaplnené mnohé stránky evanjelia a ktorými bol preniknutý život mnohých dcér kresťanskej lásky pred nami alebo ktoré žijú... s nami.

Zvolila som si tento dátum, aby som vám oznámila ďalšie rodinné správy. V prvom rade sa mi zdá dôležité pripomenúť veľmi bolestnú situáciu, ktorú prežívajú naše sestry v Libanone, kde stále prevláda násilie v palestínskych utečeneckých táboroch, čo hrozí destabilizáciu celej krajiny. Pripomeňme si, ako sa naše sestry zmobilizovali v júli minulého roku, aby prijali tisíce utečencov z vojnou zasiahnutého juhu. Modlime sa spoločne, aby mali odvahu opätovne začínať a tiež prosme, aby sa zastavil tento cyklus bojov a nastal trvalý mier.

Aj naše sestry vo Venezuele prežívajú ťažké obdobie; zdá sa, že nové zákony obmedzujú ich slobodu vo vedení škôl a sociálnych diel. Prosia nás o modlitby.

Citujem len tieto dva príklady, ale viem, že univerzálnosť Spoločnosti a naše vzájomné spojenie sú pravidelne živé čítaním aktualít, našej internetovej stránky a Ozvien Spoločnosti.

Vo vašom mene som sa zúčastnila plenárneho zasadnutia Medzinárodnej únie generálnych predstavených (UISG), ktoré sa konalo začiatkom mája v Ríme. Bolo nás 850 účastníkov a boli sme pozvaní „utkávať novú spiritualitu, z ktorej prýšči nádej a život pre ľudstvo». K utkaniu takej spirituality sme vybrali päť vlákien: «žena s plnými a mozoľnatými rukami, zem a jej posvätný charakter, medzináboženský dialóg ako duchovná cesta, migranti a vystaňovalci a napokon laici». Pracovali sme v osemčlenných skupinách a po vypočutí piatich konferencií na tieto témy sme po delbe postupne „utkávali“ zaväzujúci text, ktorý je v priamej línii s Kongresom o zasvätenom živote z roku 2004: zanietená láska k Ježišovi Kristovi a láska k ľudstvu.

Práce stretnutia boli podporované modlitbou a zdieľaním Božieho slova. Počas stretnutia som si spomínala na svoje nedávne návštevy v provinciách, na vaše rozhodné záväzky v prospech zneužívaných žien, ľudí žijúcich na okraji spoločnosti, migrantov, v spolupráci s inými oboznamovanie verejnosti o potrebách chudobných, o sociálnej spravodlivosti a o rešpektujúcom užívaní hmotných prostriedkov a prírodných zdrojov...

Ďakujeme Bohu za tento nový elán daný všetkým kongregáciám a pokračujme ďalej v ceste s našou vinčenskou špecifickosťou pri všetkých ľuďoch, na ktorých zabúda naša doba.

Ďalšou udalosťou, pri ktorej som zastupovala Spoločnosť, bolo stretnutie v Aparecide, v svetoznámej mariánskej svätyni Brazílie, kde v polovici mája zasadala Biskupská konferencia Južnej Ameriky a Karibských ostrovov. Viete, že som bola na ňu pozvaná pápežom Benediktom XVI. spolu s ďalšími štyrmi generálnymi predstavenými. Bola som poctená zúčastniť sa na týchto dňoch modlitby, úvah, diskusií v ovzduší úcty a slobody. Na stretnutí sa zišlo asi 265 osôb, z toho 160 členov (kardinálov, biskupov), 82 host'ov (diecéznych kňazov, stálych diakonov, rehoľníkov a rehoľníčok, laikov, vyšších predstavených, zástupcov sekulárnych inštitútov, cirkevných hnutí a charitatívnych organizácií), 8 pozorovateľov z iných kresťanských cirkví a dokonca i jeden brat židovského vyznania a 15 expertov, zvlášť teológov. Prežila som silnú duchovnú skúsenosť v Cirkvi

a vynikajúcu príležitosť lepšie pochopiť realitu juhoamerického kontinentu, ktorý prežíva svoju vieru v Boha, Lásku ako najvzácnejšie dedičstvo svojej kultúry a ktorý v súčasnosti musí tiež čeliť istým zlým účinkom globalizácie.

Verejná tlač zoširoka uviedla príhovor Benedikta XVI., ktorým zahájil stretnutie CELAM, ako aj súhrn o záverečnom dokumente: oba sú vyznaním viery, záväzkom k obráteniu v pastorácii a v mimoriadnej misionárskej obnove, aby Cirkev vo všetkých zložkách bola naplnená učeničkou a misionárkou svojho Pána a aby tak v ňom národy mali život.

Účasť Kardinála Rode, sestry Alby Arreaga (ktorá bola pozvaná z titulu svojej služby v katolíckom školstve v rámci biskupskej konferencie Ekvádoru), jedného kňaza Misijnej spoločnosti z Kolumbie (v oblasti komunikácie) a dvoch dcér kresťanskej lásky z Mexickej provincie, ktoré zaisťovali recepciu, bolo významným zapojením vincentskej rodiny do evanjelizačného poslania našej Cirkvi.

Tieto rodinné správy končím poznámkou, že v tohtoročných Ozvenách Spoločnosti nájdeme príspevky o Matke Guillemine. Pri tejto príležitosti niektoré provincie sa iniciatívne rozhodli požiadať sestry, ktoré poznali Matku Guillemine, aby písomne zachytili svoje spomienky na ňu a tieto zápisky dali potvrdiť svojou vizitátorkou a provinciálnym direktorom. Je to dobrý prostriedok, ako uchovať pamiatku na pokornú a zároveň prorockú dcéru kresťanskej lásky.

Po slávnosti Najsvätejšieho Srdca Ježišovho budeme na druhý deň sláviť Nepoškvrnené Srdce Panny Márie. Pripomeňme si, že na druhej strane Zázračnej medaily sú úzko spojené dve Srdcia, Ježišovo a Máriine, ako symbol súcitu s utrpením ľudstva.

Zverme Spoločnosť Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, ktoré je plné Boha. Prosme spoločne od tej, ktorá sa živila Božím slovom, čím bola viac otvorená voči druhým, aby sme mali zmysel ku kontemplácii a radostnej vytrvalosti v službe Kristovi v chudobných.

V srdečnej sesterskej láske a uistení o spomienke v modlitbe, zostáva spojená,

sestra Evelyne Franc  
*dcéra kresťanskej lásky*

Pre dcéry kresťanskej lásky

## List z 13. júla 2007

Drahé sestry!

Po mojom návrate z pútavej návštevy sestier dvoch komunít španielskej provincie Gijon, ktoré kompetentne a radostne slúžia chudobným v Rovníkovej Guiney, bola mi doručená dôležitá správa, s ktorou sa chcem dnes oficiálne podeliť s vami všetkými, i keď predpokladám, že niektoré z vás už o nej viete.

Dňa 6. júla počas audiencie, na ktorej pápež Benedikt XVI. prijal prefekta Kongregácie pre kauzy svätých kardinála Josého Saraivu Martinsa, schválil promulgáciu dekrétov, týkajúcich sa zázrakov, pripisovaných príhovoru viacerých Božích sluhov. Medzi nich patria dve dcéry kresťanskej lásky: sestra Guiseppina Nicoli a sestra Marta Wiecka, čo znamená, že naše dve sestry budú blahoslavené na budúci rok. Magnifikat!

Dovoľte mi, aby som v hlavných rysoch opísala ich život s tým, že podrobnejšie vám ich predstavím v nasledujúcich mesiacoch.

Sestra Nicoli sa narodila v roku 1863 v kraji Pávia v Taliansku. Do Spoločnosti dcér kresťanskej lásky vstúpila v roku 1883 v Turínskej provincii. Po seminári bola poslaná na Sardíniu, kde i zomrela v roku 1924. Celý svoj život venovala deťom, mládeži, zvlášť z ulice, dievčatám a mladým ženám. Ako svätá Lujza i ona spojila starosť o náboženskú výchovu s odbornou výchovou.

Sestra Wiecka sa narodila v roku 1874 v Nowom Wiecei v pomorskom kraji v Poľsku. V roku 1892 vstúpila do Spoločnosti v Krakovskej provincii. Neskôr ošetrovala chorých v Ľvove, Podhájciach, v Bochni a v Sniatyne (mesto v súčasnosti patrí do Ukrajiny), kde zomrela v roku 1904. Zanechala nám príklad obetavosti v telesnej a duchovnej službe chorým. Podobne ako

Margita Naseau zomrela následkom týfusu, ktorým sa nakazila, keď zastúpila zamestnanca a sama dezinfikovala izbu po chorom na túto nemoc.

Sestra Guiseppina a sestra Marta žili podľa ducha blahoslavenstiev, konali to, „čo robil Boží Syn“, ako rád pripomínal svätý Vincent.

Obe svojím životom celkom obetovaným Bohu pre službu Kristovi v chudobných obohacujú novou črtou tvár dcéry kresťanskej lásky, ktorá počas storočí – počnúc Lujzou de Marillac po sestru Lindalvu – zosobňuje Božiu lásku k maličkým a tým, ktorí trpia.

Prosme ich, aby nám pomohli zosobniť proroctvo a nádej, teraz a všade našim súčasníkov a spolu s nimi!

Zostávam s vami spojená uistením o modlitbe a srdečnej láske.

Sestra Evelyne Franc  
*dcéra kresťanskej lásky*

## List z 15. augusta 2007

pre dcéry kresťanskej lásky

Drahé sestry!

Sviatok Nanebovzatia Panny Márie je mi ďalšou príležitosťou, aby som sa prihovorila všetkým sestrám, a tak vám vyjadrila svoju vďačnosť a tiež uctila Pannu Máriu, našu jedinú Matku Spoločnosti. Tento rok je táto slávnosť zatienená po obrovskej tragédii smútkom, ktorý prežívajú naše sestry v Peru.

Najskôr chcem vyjadriť touto cestou svoju vďaku za prejavy sesterskej lásky a uistení o modlitbe, ktoré mi v týchto posledných dňoch prišli z celého sveta do Materského domu. Hlboko ma dojali a viedli k vzdávaniu vďaky za Spoločnosť, za to, čo každá z vás prežívate s Bohom, s chudobným a so spolusestrami.

V listoch opisujete s láskou, hrdosťou, bolesťou – podľa okolností – zakúšané radosti, ťažkosti, ktoré ste prekonali a ktorým ste čelili.

Tieto ťažkosti sú všeobecne následkom múrov pohrdania, nespravodlivosti alebo nezájmu, ktoré vedú k izolácii, k odsúvaniu na okraj našich najnúdznejších bratov a sestier, zbavujú ich dôstojnosti a základných ľudských práv. V korešpondencii ste mi opísali svoje pokusy tieto múry preskočiť, obísť ich, otvoriť v nich štrbiny vo vernosti a prorockej odvahe svätého Vincenta a svätej Lujzy.

Vaše posolstvá mi takto pripomenuli tváre podvyživených detí, mládeže z ulice, týraných žien, opustených starcov, ktoré som stretávala počas mojich posledných návštev. Spomenula som si na službu, ktorú im preukazujete, ako ste im srdcom blízke, prežívate s nimi radosť, vytrvalosť a súcit...



Tento list mi dovoľuje tiež podeliť sa s vami o lásku k Panne Márii. Kto lepšie ako ona osvetlila celým svojím životom krátku vetu, ktorú nám ponúka evanjelium na túto 19. nedeľu cez rok: «Kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce» (Lk 12, 34)?

Božia vôľa bola pokladom Panny Márie. Hľadala ju a celkom splnila vďaka jej poslušnosti Duchu Svätému. Ježiš, Božie Slovo, je určite druhým Máriiným pokladom. Tento poklad očakávala, prijala ho s radosťou, potom ho obetovala a podelila sa oň so všetkými svojou šľachetnou vierou a úplným zabudnutím na seba. Máriu tiež vidím ako tú, ktorá chráni ako poklad všetkých mužov a ženy, ktorých jej zveril jej Syn na kríži.

Panne Márii zverujeme i sestru Jesús Antonietu Perlu Cavagneri (1932-1958), ktorá bola vizitátorkou Peruánskej provincie v rokoch 1991-2000. Od 11. novembra 2001 bola sestrou služobnicou v komunite v Pisco (Škola «Santa Luisa de Marillac»). Márii zverujeme aj sestru Alžbetu Rosario Oré Ventura (1962 – 1983). V r. 1995-2002 bola provinciálnou sekretárkou. Do Pisca prišla v januári tohto roku. Obe zahynuli v podvečer 15. augusta, počas eucharistickej slávnosti pri zrútení kostola následkom zemetrasenia. Nech odpočívajú v Pánovom pokoji!

Nadalej budú milovať a slúžiť svojej provincii v Peru, ktorá bude budúci rok sláviť 150. výročie od príchodu prvých sestier.

Viem, že celá Spoločnosť zdieľa bolesť Peruánskej provincie a žije spojená s peruánskym ľudom vo chvíli smútku a nesmiernej bolesti.

Nanebovzatie Panny Márie je naplnenie proroctva Magnifikátu: «Boh povýšil ponížených» a Ježišovej výzvy: «Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom a nájdete odpočinok pre svoju dušu» (Mt 11, 29). Mária je znamením Nádeje!

Zostávam spojená uistením o modlitbe a srdečnej láske.

Sestra Evelyne Franc  
*dcéra kresťanskej lásky*

## Duchovné sprevádzanie

Všetci môžeme potrebovať duchovné vedenie a mnohí môžu byť sprevádzajúcimi rôznymi spôsobmi. Môžeme byť sprevádzajúcimi a zároveň sprevádzanými, t. j. môžeme niekomu pomáhať duchovne a zároveň byť vedení inou osobou. V jednej provincii existujú osoby, ktoré musia vykonávať službu vedenia z titulu ich úradu. Je to prípad vizitátorky, radkýň, provinciálneho direktora, sestier služobníc v miestnych komunitách, formátoriek u osôb, ktoré sú im zverené. Existuje však mnoho ďalších osôb, ktoré môžu viesť druhých: kňazi Misijnej kongregácie, inej kongregácie alebo diecézni kňazi, sestry a pod. Duchovné vedenie je prostriedok, ktorý odporúča aj Cirkev, aj Spoločnosť pre rast vo vernosti prijatému povolaniu.

Pozrime sa na K. 20 b: *"Duchovné sprevádzanie a vedenie sú účinnými prostriedkami pre dokonalejšie nasledovanie Krista. V úsilí o naplnenie vinčentského povolania sa sestry obracajú na osoby, ktoré poznajú ducha Spoločnosti a sú schopné im pomáhať, prednostne na kňazov Misijnej spoločnosti a na dcéry kresťanskej lásky."* V Konštitúciách z r. 1983 sa hovorilo len o duchovnom vedení. V obnovených Konštitúciách bol pridaný pojem „sprevádzanie“. Ak sa zahľadíme na túto 20. konštitúciu oba použité výrazy sú synonymá. Avšak v ďalších článkoch poznamenanáme, že výraz „sprevádzanie“ je širší ako „duchovné vedenie“: sprevádzame mládež, sestry v období formácie, sestry vo všeobecnosti (porov. K. 31 b; 51 d; 65 b; 75 a; Š. 42). Je z pohľadu duchovnej teológie rozdiel medzi „sprevádzaním“ a „duchovným vedením“? Ako to označuje už názov, v duchovnom vedení sa používa priamejšia metóda ako pri vedení. Pri duchovnom vedení, ktoré začalo v 70-tych rokoch, prvá úloha je daná sprevádzanej osobe a druhá úloha osobe, ktorá sprevádza. Sprevádzanie je založené na „ne-direktívnosti“ tak, ako ju predstavil americký psychológ Carl Rogers: *"Ľudská osoba je správne utvorená. Ak sa ocitne v príhodnej situácii, jej skryté*

*hodnoty vyjdú na povrch a bude si klásť otázky. Takto budú postupne prichádzať aj správne odpovede.*<sup>1</sup> Zohľadňujúc Konštitúcie a súčasnú duchovnú teológiu, budeme používať viac obsah a výraz „duchovné sprevádzanie“ ako výraz „vedenie“.

Sprevádzanie si vyžaduje pomocný vzťah, rovnocenný, nie nadradený, ako to možno vnuká slovo „vedenie“. Je jasné, že taká pomoc s rovnocennými vzťahmi nemá nič spoločné so zámenou úloh: ten, kto sprevádza má veľmi jasnú vedúcu líniu, uvidíme to v priebehu tohto výkladu. Úryvok evanjelia o Ježišovi a emauzských učeníkoch nám môže pomôcť pochopiť úlohu sprevádzania (porov. Lk 24, 13 – 35): Ježiš kráča s dvomi učeníkmi ako pocestný a zasahuje do dialógu; svojimi slovami ich núti uvažovať. Na konci sami spoznajú pravdu a čo treba robiť. Rozlišovanie v tomto úryvku evanjelia spôsobuje významné uzdravenie týchto učeníkov, ktorí boli smutní a sklamaní.

V tomto článku Konštitúcií (porov. 20 b) sa nachádza dôležitá novosť, ktorú je vhodné poznamenať: po kňazoch Misijnej spoločnosti sú menované dcéry kresťanskej lásky ako osoby schopné sprevádzať svoje spolusestry. Úplne súhlasíme s týmto návrhom a voľbou. Vieme, že vo všetkých provinciách Spoločnosti existujú sestry, ktoré môžu veľmi dobre takto poslúžiť. Je treba povedať, že aj Cirkev, teológia o pastorácii a spiritualitách súhlasia, aby táto služba bola otvorená ďalším osobám. Napríklad Lola Arrieta podáva významnú myšlienku: *"V našej dobe je jasné, že služba duchovného sprevádzania nie je rezervovaná len kňazom ako kedysi, ale aj laikom (rehoľníkom i sekulárnym, mužom a ženám). Sme povolani do služby duchovného sprevádzania vo viere.*<sup>12</sup>

Je isté, že existuje mnoho spôsobov sprevádzania. Existujú pravidelné mesačné stretnutia na základe osobného rozhodnutia alebo sporadické stretnutia. Je jasné, že medzi týmito dvomi extrémami existujú celé varianty spôsobov sprevádzania. O ktorom konkrétnom spôsobe budeme uvažovať, keďže pre každú prax úvaha by bola trochu odlišná? Vzhľadom k mnohým variantom

---

<sup>1</sup> porov. C. ROGERS, *Psychothérapie et relations humaines /Psychoterapia a ľudské vzťahy/*, Boringhiéri, Turín 1970

<sup>2</sup> LOLA ARRIETA *Accueillir la vie, accompagner la vie /Prijať život a sprevádzať ho/*, Frontera-Hegian, Gastéis 1999, s. 14.

budeme uvažovať všeobecne, aby boli zahrnuté všetky formy sprevádzania.

## PREČO SPREVÁDZANIE?

Väčšina osôb potrebuje a chce hovoriť do hĺbky. Našou prvou potrebou je byť vypočutý. Ide skutočne o základnú potrebu ľudskej bytosti: on alebo ona potrebujú hovoriť o svojich presvedčeniach, plánoch, o svojom ideáli, o svojich obavách, pocitoch. Ak tak tomu nie je, to znamená, že táto osoba musí pokračovať svojou cestou bez opravdivého sprievodcu, ktorý by ju oslobodil od omylov a výplodov fantázie jej vlastnej subjektivity. Už len fakt hovoriť o svojom vnútornom živote ju oslobodzuje. Prvým predmetom duchovného sprevádzania je teda pozorné načúvanie, ktoré oslobodzuje. V určitých prípadoch to bude jediná možná forma sprevádzania, a to je už niečo. Osoba sa môže cítiť oslobodená, čo znamená z pohľadu povolania, že sa bude cítiť plná odvahy v svojej službe a v živote obetovanom Bohu.

Druhým predmetom sprevádzania je pomôcť osobe v jej potrebe rozlišovania, t. j. spoznať Božiu vôľu a naplňať ju. V podstate sestry často prechádzajú rôznymi viac-menej náročnými situáciami, na ktoré musia nachádzať riešenie. Tieto situácie môžu byť rôzne: osobné alebo rodinné, ktoré si žiadajú odpoveď, ťažkosti vo vzájomných vzťahoch, nároky služby, potreba vedieť rozlišovať nejakú starosť duchovného rázu, výzvy po šľachetnom obetovaní, ktoré Boh vypočúva; ten, kto sprevádza, vníma tieto výzvy a odovzdáva ich ako ozvenu... V týchto chvíľach ten, ktorý duchovne sprevádza, môže pomôcť osobe vidieť jasnejšie situáciu a hľadať, čo lepšie vyhovuje, ba i to, čo Boh žiada od osoby. Nikdy nesmieme zabudnúť: sprevádzať znamená kráčať vedľa sprevádzaného, aby sme ho podporili v jeho prítomnosti, aby sme mu podali svoj názor na cestu, aby sme ho povzbudili, keď sa cíti unavený. Slovný základ „sprevádzania“ nám označuje tento rovnocenný vzťah pomoci. Slovo pochádza z latinského slova „cum panis“ (lámať chlieb), teda vytvárať vzájomné spoločenstvo.

Je isté, že sprevádzanie bude odlišné podľa toho, či ide o staršiu osobu, stredného veku alebo mladú osobu. Apoštolská exhortácia *Vita consecrata* hovorí o rizikách každej etapy: idealizmus, slabosť, neusporiadanosť, nestálosť u mladých sestier,

prílišná aktivita, rutina a znechutenie u sestier stredného veku; pesimizmus a zdravotné ťažkosti u sestier staršieho veku.<sup>3</sup>

## VLASTNOSTI SPREVÁDZAJÚCEHO

Sprevádzajúci je prostredníkom. Musí byť vážny vo svojej službe a neustále sa formovať. Toto naozaj potrebuje. Sv. Terézia Avilská o tom jasne hovorí: *"Potrebujeme učiteľa, ktorý musí byť skúsený, pretože ináč duša môže blúdiť, nemusí byť pochopená a ani si nebude rozumieť sama sebe. Keď duch nechápe, telo a duša sú znepokojené a osoba nemá z toho úžitok."*<sup>4</sup> V súčasnosti mnohí odborníci sú o tom presvedčení. Lola Arrieta hovorí napr.: *"Ten, kto zle sprevádza, nesprevádza vôbec, hoci sprevádza"*<sup>5</sup>. Aj Direktórium pre provinciálneho direktora DKL nalieha na potrebe formácie: *"Vzhl'adom k dôležitosti a taktnosti duchovného sprevádzania a vedenia kňazi Misijnej spoločnosti, ktorí vykonávajú túto službu, budú sa usilovať osvojiť si potrebnú formáciu. Za tým účelom Misijná spoločnosť môže ponúknuť určité prostriedky."* čl. 6 Direktória.

Je jasné, že aby niekto mohol byť dobrý vodca či sprievodca, musí poznať spiritualitu Spoločnosti a vlastniť aspoň základy zo psychológie (hoci ide o niečo prirodzené), vedieť používať niektoré jednoduché techniky dialógu. Ďalšia potrebná vlastnosť je schopnosť empatie. Toto sa vzťahuje na schopnosť prispôbiť sa osobám, situáciám a rôznym prostrediam. To sa najviac stavia proti rozumovej nepoddajnosti. To neznamená, že sprevádzajúci musí mať voľné zmýšľanie, aby ospravedlnil negatívne správanie sprevádzaného. Isteže nie; dobrý sprevádzajúci nevyklučuje v ničom konfrontáciu, je to dobrý prostriedok na odhalenie omylov a nezrovnalostí sprevádzaného. Je to dôležitá dimenzia sprevádzania, hoci nie jediná. Mať túto vlastnosť znamená mať veľkú pozornosť, citlivosť voči osobám, mať schopnosť vnútorne sa vcítiť do situácie druhého, chápať, čo ten druhý práve prežíva.

Myslím si, že bezpochyby najdôležitejšia vlastnosť sprevádzajúceho je vedieť sa udržať v poslušnosti voči Duchu Svätému, to

---

<sup>3</sup> cf. Vita consecrata, n. 70.

<sup>4</sup> TERÉZIA AVILSKÁ, *Kníha života*, 8, K. XIII

<sup>5</sup> LOLA ARRIETA, *o.c.*, s. 10

znamená, že si musí predovšetkým pripomínať, že úkon sprevádzania presahuje jeho možnosti a schopnosti, pretože je to Božie dielo. Sprevádzajúci nie je hlavnou postavou, zaberá relatívnu pozíciu, druhotnú. Jeho úlohou je jednoducho podať pomoc, službu vyplývajúcu z jeho úradu ako službu alebo pomoc subsidiárnu, ktorá je v skutočnosti pomáhajúca milosť. V tejto úlohe si mimoriadne uvedomuje, že kráča po posvätnej zemi, kde prebýva a pôsobí Boh. Preto na tomto posvätnom mieste osoby je treba vedieť vstupovať a kráčať s hlbokou úctou. Rozhovor Boha s Mojžišom, keď sa mu zjavil v horiacom kre toto dobre ilustruje: *"Mojžiš... zobuj si sandále, pretože miesto, na ktorom stojíš, je sväté"* (Ex 3,4-5).

Udržiavať sa v počúvaní Ducha Svätého znamená tiež pomáhať sestre byť pozornou na Božie znamenia, nechať sa osloviť Duchom Svätým, ktorý - ako nám hovoria Konštitúcie – sa prejavuje potrebami chudobných, znameniami Cirkvi, Konštitúciami a Štátutmi (porov. K. 31 b). Sprevádzanie musí vedieť neustále sa odvolávať na tieto dokumenty a usmernenia, aby sestra viedla svoj život podľa Božej vôle.

Pre sprevádzajúceho musí byť veľmi jasný cieľ, ktorý usmerňuje jeho prácu: sprevádzaný nemá nadobudnúť osobnú samostatnosť, nezávislé správanie, ale „teonómiu“, t. j. závislosť na Bohu a spodobnenie sa s Ježišom Kristom podľa črt spirituality Spoločnosti označených v Konštitúciách. Táto „teonómia“ ktorá obsahuje relatívnu samostatnosť, si vyžaduje od sprevádzaného, aby vedel: zachovať určitú dištanciu, a keď nadíde chvíľa, aby sa vedel aj stiahnuť a nevytváral závislosti, ktoré zabraňujú rast osoby. V Novom zákone je to dosť jasné napríklad v úryvku o emauzských učeníkoch, ktorý sme spomínali v úvode. Keď učeníci už pochopili zmysel prežitých udalostí a spoznali, čo majú robiť, Ježiš sa im stráca pred očí (porov. Lk 24, 13-35). V Skutkoch apoštolov Filip sprevádza eunucha kráľovnej Kandaky, až pokým nenachádza vieru a neprijme ju. Potom nám Písmo hovorí: *"Keď vystúpili z vody, Pánov Duch Filipa uniesol a eunuch ho viac nevidel; ale šiel svojou cestou plný radosti"* (porov. Sk 8, 26-39).

## **KOMUNIKÁCIA PRI ROZHOVORE**

Môžeme povedať, že sprevádzanie sa konkrétne uskutočňuje pri komunikácii. Tu je sprevádzajúci v postoji

empatického načúvania, podpory, opory, rady, porovnávania, zhodnocovania obsahu a chvíľ konverzácie – podľa jednotlivca. Ako sme si už povedali, komunikácia okrem toho presahuje kontext dvoch osôb v dialógu (sprevádzajúceho a sprevádzaného), pretože prostredie života, kde sa realizuje komunikácia, je prostredím Božieho ducha. Netreba nikdy zabúdať, že Duch Svätý sa aktívne zúčastňuje na živote, ale sprevádzajúci a sprevádzaný sú poverení byť interpretmi radostnej zvesti Ducha. To znamená, že pri komunikácii sú už označené osnova a cieľ, ako i spôsob stretávania: obaja sa usilujú verne odpovedať na Božiu vôľu, obaja majú poslúchať na jeho hlas. Duch Boží je teda tretia osoba vzťahu a ich vzájomnej komunikácie, ale predovšetkým je to najdôležitejšia osobnosť. Sprevádzajúci nemôže zabudnúť, že je prostredníkom medzi Svätým Duchom a sprevádzanou osobou.

Komunikácia pomáha osobe spresniť, čo prežíva, preto objektívnejšie vyjadruje, čo tvorí jej život. Môže nadobudnúť taký odstup, že bude ho môcť jasnejšie pochopiť a posúdiť. Vysvetliť vec je už v istom zmysle ovládať ju. V tejto situácii pomoc bude spočívať v správnom načúvaní. Je absolútne potrebné zachovať, aby komunikácia mohla prebiehať v ovzduší slobody a spontánnosti. Ale tiež vracaa sa k hlavnej osnove konverzácie môže byť dobrý spôsob, ako sa dopracovať k sebaopoznaniu a plodnému a hlbokému dialógu.

Čo sa týka obsahu, môžeme povedať, že tu nie sú hranice. Všetko, čo sa dotýka sestry, má zaujímať osobu, ktorá ju sprevádza, či je to dôležité alebo nie z objektívnej stránky, či sa to týka vonkajšej alebo vnútornej stránky. Existujú však body, ktoré sú objektívne prednostné a majú byť vyzdvihnuté. Budeme o nich hovoriť neskôr. Kto určí rovinu komunikácie pri rozhovore, keďže vieme, že existujú rôzne stupne? Je to samozrejme sprevádzaná osoba.

Prílišná identifikácia nie je dobrá ani pre sprevádzajúceho, ani pre sprevádzanú. Empatia, prijatie osoby, schopnosť pozorne načúvať, bratský postoj – to všetko je dobré, ale postaviť sa na miesto druhého a ospravedlňovať jeho slabosti, je niečo odlišné. Je potrebné tiež myslieť na to, že sprevádzaná osoba nie je vždy objektívna, hoci jej verzia faktov je úplne súvislá, logická. Stáva sa, že sprevádzaná hľadá niekoho, kto jej dá za pravdu a podporí ju; je isté, že vždy bude hľadať, kto ju vypočuje a pochopí. V týchto prípadoch sprevádzajúci sa vždy pokúsi načúvať, chápať

a povzbudzovať, ale zároveň bude starostlivo dbať, aby všetko neschvaľoval, zvlášť ak toto privádza k odsudzovaniu druhých osôb. Vždy musí budovať na základe pravdy, ale aj úctivej lásky, nikdy nie na zľahčených chválach, lebo postupom času by takto zle poslúžil osobe. Okrem toho, nadmerná identifikácia sprevádzajúceho a sprevádzanej im zabráni zostať v duchovnej rovine, pričom majú zostať pozornými na hlas Ducha Svätého.

Druhou ťažkosťou v sprevádzaní a v komunikácii môže byť netrpelivosť, neschopnosť rešpektovať tempo každej osoby. Vyčítať domnelú pomalosť či nedostatočné úsilie nie je dobrý postoj pre sprevádzajúceho. Toto nepovzbudzuje, nestimuluje, ani sa nezladuje s rýznosťou. To však neznamená, že sprevádzanie nemá byť náročné. Je zvlášť potrebné pri systematickom sprevádzaní, ktoré v sebe zahŕňa osobný plán s krátkodobými a dlhodobými cieľmi. V prípade, kedy sú určené, je potrebné zohľadňovať možnosti osoby a podnety musia byť zvlášť povzbudzujúce pre sprevádzaného. Ďalším nebezpečenstvom komunikácie je tzv. dogmatizmus alebo nadmerná sebaistota sprevádzajúceho. Je správne mať jasné a pevné idey, určitú dávku osobnej sebaistoty, ale to nie je to isté, ako poznať vopred problémy a dávať, či vnucovať okamžité odpovede. To by bol dôkaz, že tu nie je žiaden postoj načúvania a úcty. Tento spôsob konania neumožňuje sprevádzajúcemu poznať skutočne prežívanú situáciu sprevádzanej. Napokon nemôže jej ani vnútiť, čo má robiť, ale skôr pomôcť jej vidieť situáciu z evanjeliového a vinčenského pohľadu, napokon povzbudiť ju k najlepšej voľbe.

Pri sprevádzaní, počas komunikácie, prijatí, je spôsob prijatia osoby dôležitý. Je dobré vytvárať hneď od začiatku príjemnú, uvoľnenú a srdečnú atmosféru. Po pozdrave je vhodné upriamiť konverzáciu na body zaujímajúce stretnutie. Sprevádzajúci sa má úplne venovať konverzácii v pokojnom a uvoľnenom ovzduší. Ak je tomu opak, napr. ak hľadá na hodinky, to je znak, že to, čo rozpráva sprevádzaná sestra, nie je veľmi dôležité pre neho. Podstatou je nechať hovoriť osobu, neprerušovať ju alebo len, keď je to nevyhnutné. Napriek všetkému sprevádzajúci musí prejaviť nejakým spôsobom, že pozorne a so záujmom počúva všetko, čo hovorí sestra. Pokývanie hlavy, odpovedať jednoslabične alebo krátkymi zvolaniami môžu byť dostačujúce na preukázanie tejto pozornej, láskavej účasti, ktorá dokazuje, že sledujeme konverzáciu so



záujmom. Dlhá odmlka môže byť nevhodná alebo prekážajúca, preto je vhodné vyhnúť sa jej.<sup>6</sup>

## O ČOM MÁ BYŤ DUCHOVNÉ SPREVÁDZANIE

Už sme povedali, že všetko, čo sestra navrhne, môže byť predmetom sprevádzania a dialógu. V tomto zmysle nemajú byť kladené obmedzenia na body, ako: osobný rast, ľudské čnosti, náboženské presvedčenie, praktické vitálne otázky... Avšak duchovné sprevádzanie nesmie opomenúť tri špecifické body, ktoré teraz rozvineme:

### 1. Sprevádzanie duchovného života

Je potrebné rozlišovať medzi presvedčeniami a praxou. Je jasné, že sprevádzanie sa môže konať o presvedčeniach. Bude spočívať v tom, aby sa sestre pomohlo budovať jej život na stabilných evanjeliových presvedčeniach. Vieme dobre, že ak chýbajú, toto spôsobí veľa komunitných ťažkostí v povolani, v zmysle jej príslušnosti a dokonca i vzhľadom k zmyslu života vo všeobecnosti. Budovať svoj život na evanjeliu znamená, že sa musí stať bodom, na ktorý sa odvoláva, dôvod konania a posúdenia vlastného správania. Toto je dôležité. Ak sú tieto presvedčenia dobre osvojené, potom postoje obrátenia, odpustenia obetovania života v službe chudobným, toto všetko sa bude diať spontánne. Zaiste, keď hovoríme o evanjeliu, myslíme na to, ako ho čítame na vincentský spôsob. S cieľom stavať duchovný život na pevnej sklade, o ktorej nám hovorí evanjelium podľa Matúša 7, 24-27, v sprevádzaní možno prehliť konkrétnu prijatú Božiu výzvu odpoveďou, ktorú dáva osoba, ťažkosti, ktoré stretáva vo viere, ako si osvojuje čnosti a ako podľa nich žije, v duchu dcéry kresťanskej lásky.

Konštitúcie č. 19 až 23 nám predstavujú rôzne cvičenia v duchovnom živote: Eucharistiu, liturgiu hodín, sviatosť zmierenia, rozjímanie, ročné exercície, duchovnú obnovu raz do mesiaca, duchovné čítanie a pod. Všetky tieto duchovné cvičenia môžu byť bodmi pre dialóg, aby sprevádzajúci pomohol sestre uvažovať o jej spôsobe prežívania týchto cvičení. Skúsenosť nám hovorí, že toto

---

<sup>6</sup> porov. JOSÉ FÉLIX VALDERRÁBANO, *El acompañamiento espiritual en la formación para la vida religiosa*, Instituto teológico de vida religiosa, Madrid 1983, 81 – 93.

všetko možno prežívať veľmi povrchno a rutinérsky. Dobré sprevádzanie sa pokúsi správne motivovať všetky tieto úkony, aby živil duchovný život. Práve jedným zo zámerov sprevádzania je oživiť, čo je ochabnuté, narovnať, čo je skrivené a zdvihnúť, čo padlo.

Pri sprevádzaní možno zvážiť všetky prostriedky, ktorými disponujeme pre oživenie duchovného života. Napr. Eucharistia: zrevidovať svoj spôsob slávenia a prežívania tejto sviatosti. Až po ktorý bod sú slová Konštitúcií pravdivé pre sestru: "... *Eucharistie, ktorá je stredobodom ich života i misie a najdôležitejším každodenným stretnutím s Kristom a blíždymi*" (K. 19 b)? Ako aplikovať tieto výrazy do života? Pomocou textu Konštitúcií možno porovnať tiež sviatosť zmierenia a liturgiu hodín (porov. K. 19, 20)<sup>7</sup>. Tento posledný bod sa môže stať dôležitým prvkom vzájomného dialógu. Všetci vieme, že jedným z nebezpečenstiev každodenného opakovania liturgického úkonu je rutina, mechanické opakovanie modlitieb bez toho, aby sme do nich vložili dušu. Ako sa modliť žalmy, modlitby plné života, ktoré osviežujú a posilňujú deň čo deň našu vieru, nádej a lásku? Počúvať sestru hovoriť o jej presvedčeniach, o ich uvádzaní do praxe pomocou liturgie hodín môže byť príležitosťou k plodnému dialógu.

Ďalším vhodným bodom pri sprevádzaní je rozjímanie, osoba môže z neho načerpať veľký úžitok. Nie je udivujúce, že niekedy niektorá sestra povie po mnohých rokoch povolania, že nevie rozjímať. Keby sme sa pridržali výrazu použitého pri tejto sťažnosti, mohli by sme sa logicky opýtať: a čo robila počas tých dlhých rokov? Ale sprevádzajúci musí pochopiť, čo tým chce sestra povedať. Často to zahŕňa nedostatočne rozvinutý život z rozjímania. Je tu vhodná príležitosť hovoriť o potrebe rozjímania, o jej vzťahu k Bohu, o zmysle meditácie a o prekážkach, ktoré zabraňujú sestre využiť rozjímanie pre svoj život.

## **2. Sprevádzanie sesterského života**

Čo sa týka tohto druhého bodu, dobré osobné sprevádzanie môže pomôcť mnohým sestram prekonať určité ťažkosti. Ako? Po prvé: sestra musí vychádzať z reálneho prijatia

---

<sup>7</sup> porov. F. QUINTANO, *Sestra služobnica, animátorka. Čoho? Ako? Ozveny*, nov.-dec. 2000, s. 13-26.

svojej komunity, nie z ideálnej komunity, ktorá neexistuje nikde. V komunite existujú rôzne generácie a často „úctyhodné“, rôzne zmýšľania vzhľadom k ich rôznym povahám a prijatej formácii tej doby. Toto prijatie musí ísť až po úprimnú lásku k všetkým sestrám, ktoré tvoria komunitu, hoci sú veľmi odlišné alebo ich spôsob zmýšľania je úplne opačný nášmu. Jedna forma lásky spočíva v spoznaní hodnôt každej sestry, ako aj dobrej služby, ktorú preukazujú chudobným. Ak sa toto uznanie uplatňuje voči nám, tak sa vtedy skutočne cítime členmi tejto komunity. Dobré sprevádzanie musí pomôcť sestre vedieť priaznivo spoznať hodnoty svojich spolusestier komunity, ako i oceniť službu, ktorú preukazujú chudobným, a tak sa vyhnúť ich posudzovaniu, čo blokuje osobné vzťahy a zabraňuje ich dobrému prijatiu.

K tomuto realistickému aspektu komunity je treba pridať aj teologický aspekt; Konštitúcie o tom hovoria v článkoch 32 až 37: komunita je povolaná a zhromaždená Bohom. My si nevyberáme osoby, s ktorými budeme kráčať na životnej ceste, o to sa stará Boh. Komunita má za vzor jednotu a lásku, Najsvätejšiu Trojicu v jej jednote a rozdielnosti... Cieľom tohto teologického vzoru je poskytnúť nám kľúč k spoznaniu skupiny. Žijeme v "*mystike bratstva/sesterstva*", ktorá spočíva v chápaní a živote v komunite nie ako by to bola nevládna organizácia alebo pracovná skupina, ale ako spoločenstvo, ktoré sa schádza okolo Krista, aby zdieľalo jeho misiu. Aj dcéra kresťanskej lásky, ktorá žije túto mystiku sesterského spoločenstva nezabudne nikdy na evanjeliové motivácie, ktoré tvoria základ komunity a umožňujú jej existovať. Naopak, bude vidieť Pána v komunite, v jej základoch a bude konať v súlade s týmto princípom.<sup>8</sup>

Sprevádzanie v sesterskom živote nezostáva pritom, teda len pri všeobecných teoretických zásadách, ale musí priviesť sestru k úvahe o jej účasti na rôznych prostriedkoch, ktoré dynamizujú komunitný život. Musí sa napríklad pýtať, ako sa zúčastňuje na rôznych stretnutiach, na komunitných revíziách (porov. K. 32 b). Ako sestra prispieva k dialógu a informovaniu, ktoré prispievajú k vytváraniu rodinnej atmosféry a uľahčujú spoluzodpovednosť a spoločnú misiu (porov. K. 32 b, 36) ? Tieto a podobné otázky treba klásť počas dialógu sprevádzania. Často sa sestry uspokojujú s tým,

---

<sup>8</sup> porov. *Idem*, s. 415-416.

že hovoria o viac-menej dobrých komunitných situáciách alebo opisujú ťažkosti a problémy, ktoré sa vyskytnú v komunite. Je jasné, že je potrebné najskôr prijať to, čo hovorí sestra a ponechať stranou, či bola objektívna alebo nie. Skutočné sprevádzanie sa nemôže uspokojiť s touto prvou etapou, ktorá je niekedy dokonca potrebou zveriť sa. Následne je potrebné priviesť sestru k úvahe o riešení, ktoré by mohla nájsť na tento komunitný problém alebo opísanú situáciu. Bude potrebné vedieť rozlišovať, aká je odpoveď, ktorú od nej žiada Boh v danej situácii – to je skutočné sprevádzanie. Nikto v komunite nie je obyčajný divák, všetci sme spoluzodpovední. Konštitúcia 32 a) je veľmi jasná: *"Takáto komunita sa deň čo deň bude obetovaním sa a angažovaním každej sestry."*

### **3. Sprevádzanie v poslaní**

V tomto treťom rozmere povolania sprevádzanie musí poslúžiť sestre, aby videla, ako vníma službu a ako ju vykonáva. Aký má o nej pojem? Hoci obetovať sa Bohu a slúžiť chudobným sú dve rozdielne veci, napriek tomu pre dcéry kresťanskej lásky a vôbec vo vincentskej spiritualite sú tieto dve reality neoddeliteľné, dve strany jednej mince. K. 16 b toto vyjadruje nádherným spôsobom: *"Služba je pre ne vyjadrením úplného darovania sa Bohu v Spoločnosti a dáva mu pravý význam."* Preto je potrebné vidieť úzky vzťah, ktorý spája duchovný život s apoštolským a ktorý má žiť každá dcéra kresťanskej lásky; nachádza Boha, keď ide do kaplnky, v modlitbe, vo sviatostiach, ale nachádza ho aj v službe chudobným. Možno povedať, že vincentská spiritualita navrhuje dcéram kresťanskej lásky, aby boli *"kontemplatívne v činnosti"* podľa moderného výrazu, ktorý teraz patrí do dedičstva celej Cirkvi. Vďaka tomuto podstatnému bodu môže vzniknúť veľmi plodný dialóg (Ako vníma dcéra kresťanskej lásky túto službu?). Takto bude môcť hovoriť o svojich presvedčeniach, motiváciách a ťažkostiach. Sprevádzajúci (alebo sprevádzajúca) s radosťou prijme všetko, čo sestra vyjadrí a zároveň bude môcť podeliť sa s ňou o niektoré úvahy, aby lepšie prehĺbila svoju službu.

Ako sa cíti v službe chudobným, ktorú vykonáva? Čo ju trápi a aké má ťažkosti? Ako sa delí o svoju apoštolskú skúsenosť v komunite? Toto sú niektoré otázky, ktoré môžu usmerňovať v praxi tento tretí rozmer sprevádzania. Keď hovoríme o týchto praktických otázkach, možno pripomenúť myšlienku vyjadrenú v K.

10 b: *"Pohľadom viery vidia Krista v chudobných a chudobných v Kristovi. Slúžia mu v jeho trpiacich údoch „súcitne, jemne, srdečne, úctivo a oddane“.*" V službe chudobným dcéry kresťanskej lásky sa nemôžu zaobísť bez viery. Vedie ich k prekonaniu okolností, ktoré obklopujú službu, k pochopeniu jej pravého zmyslu, hoci i v ťažkostiach, k nájdeniu potrebnej sily na jej splnenie. Päť vlastností spomínaných v tejto K. 10 b nám hovorí veľmi jasne, že dcéra kresťanskej lásky sa nemôže uspokojiť byť len dobrou odborníčkou. Jej služba chudobným musí byť naozaj kvalitnou službou. Ale sestra pridáva „niečo viac“ vyplývajúce z jej povolania. Obetuje sa v postoji služobnice, čo je vyjadrené tromi špecifickými čnosťami Spoločnosti. Súhrnne poviem, že dobré sprevádzanie môže pomôcť vyhnúť sa upadnutiu do pasce profesionalizmu. Vieme, že v súčasnosti je toto riziko veľmi silné kvôli prevládajúcemu spoločensko-kultúrnemu kontextu, do ktorého sme ponorení.

## **SPREVÁDZANIE V DVOCH OSOBITNÝCH SITUÁCIÁCH: EXERCÍCIE A MESAČNÁ OBNOVA**

V tejto poslednej časti nebudem hovoriť o exercíciách, ale len niečo o sprevádzaní počas ročných exercícií alebo mesačnej obnovy. Nebudem hovoriť, že je to najdôležitejší okamih exercícií alebo že exercície nedosiahnu svoj cieľ, ak pri ňom zanedbáme osobné sprevádzanie. Je to len jedna z pastoračných pomôcok, ktorá obohatí ročné exercície, aby tieto dosiahli svoj zámer, a to obnovu dynamickej vernosti odpovede dcéry kresťanskej lásky na jej povolanie a poslanie. Je to pastoračný úkon, ktorý je ponúknutý sestram a ktorý môže slobodne využiť. Skúsenosť nám hovorí, že keď sa ponúka tejto prostriedok, vždy je skupina sestier, ktorá ho využije.

Viem, že „sprevádzanie“, ktoré plní vizitátorka alebo radkyňa nie je také isté, ako u provinciálneho direktora alebo kňaza alebo sestry, ktorý/á vedie ročné exercície. Bezpochyby vizitátorka alebo radkyne viac zdôraznia praktické aspekty povolania a poslania sestier. Avšak vizitátorka a radkyne nemajú, nemôžu zanedbať duchovný aspekt. To znamená, že musia tiež objasniť, utvrdiť, povzbudiť sestry vo vincentskej spirituality dcér kresťanskej lásky. Hoci je obsah konverzácie odlišný, ale i tak tento rozhovor musí byť skutočným sprevádzaním bez ohľadu na osobu.

Chcel by som naliehať viac na myšlienke, že sprevádzanie má poslúžiť cieľu exercícií. Niet pochyb, že sestry veľmi oceňujú exercície ako užitočný prostriedok pre posilnenie svojej vernosti povolaniu. Mnohé nazývajú tento čas „časom milosti“, „Božím kairoso“. Zo skúsenosti všetci vieme, že je dôležité stíšiť sa na niekoľko dní v roku počas exercícií, aby sme sa tak obnovili, obnovili svoj život v atmosfére mlčania, modlitby a pokojnej a slávnostnejšej liturgie. Aké má miesto sprevádzanie v kontexte exercícií a mesačnej obnovy? K. 21 d nám predstavuje 3 ciele exercícií, ktoré majú mať podľa možnosti komunitný a vincentský charakter: *„sú príležitosťou pre intenzívnejší dialóg s Pánom, slávnostnejšiu liturgiu, revíziu života kvôli lepšej službe“*. Myslím si, že tento tretí cieľ (*revízia života*) najdokonalejšie vyhovuje sprevádzaniu. Sestra niekedy hľadá pomoc, aby si vykonala revíziu života alebo jednej z jeho dimenzií. Za týmto cieľom sa obracia na kňaza, ktorý vedie exercície, na provinciálneho direktora, vizitátorku alebo na inú sestru. Je to vhodná chvíľa na počúvanie, rozhovor a úvahu. Priaznivá atmosféra exercícií uľahčuje revíziu a komunikáciu. Prostriedky na revíziu života pri komunikácii sú rôzne: sú sestry, ktoré hovoria o svojich osobných predsavzatiach a ich realizácii, iné dávajú prednosť spontánnej komunikácii. V každom prípade sprevádzajúci má tu ideálnu chvíľu, aby pozval sestru k úvahe o vitálnych otázkach jej života dcéry kresťanskej lásky. Všetko, čo sme uviedli v predchádzajúcom odseku, sa tu môže aplikovať.

Niekedy sestra nemá v úmysle vykonať si revíziu života, keď sa obracia na sprevádzajúceho, ale skôr nájsť odpoveď na rôzne situácie, ktoré prežíva, ako napr. choroba blízkych alebo jej zdravotný stav alebo nehody či ťažkosti v službe alebo v komunite, neúspech, sklesosť, vyprahnutosť pri rozjímaní, pokušenia pri exercíciách, nedorozumenie alebo istá dištancia od predstavených a pod... Duchovná pomoc bude spočívať v počúvaní, rozobraní otázky, povzbudení, v snahe byť čo možno najobjektívnejším, v zjednotení,... ale nikdy nie v prijatí laxického postoja, ktorý by ospravedlňoval to, čo nie je v zhode s ideálom povolania a poslania Spoločnosti. Sprevádzajúci nemá dávať nižšie latku veľkosti vincentského evanjeliového plánu, ale má byť chápaný a povzbudzovať tie sestry, ktoré majú ťažkosti na ich ceste napĺňania ideálu povolania.

P. Javier Álvarez  
generálny direktor

**S**

### **Súčasné výzvy**

## **Univerzálnosť ľudskej bytosti**

Poznámky zachytené z prednášky profesora Henricha Joyeux /žujö/ pri príležitosti formačného stretnutia pastoračnej skupiny pri kaplnke P. Márie zázračnej medaily (kňazi, sestry, laici) na tému **PRIJATIE, POHOSTINNOSŤ**.

### **Ú V O D**

Na úvod vám chcem prečítať krátky text, ktorý sa mi zdá veľmi zaujímavý na začiatok tohto dňa. Autorom je ochrnutá žena:

*«Boh hovorí už 2000 rokov: pokúšam sa prihovárať ľuďom mnohými tónmi, aby mi otvorili svoje srdcia a nechali sa mnou milovať. Bolo by potrebné, aby toto slovo malo nohy, a tak mohlo bežať a stretávať človeka všade, kde sa nachádza. Bolo by potrebné, aby malo ruky a mohlo slúžiť človeku; aby malo ústa a usmievalo sa na ľudí; uši, aby ich počúvalo; aby malo srdce a mohlo chápať človeka. A Boh dal ruky, nohy, uši, ústa a srdce tomuto Slovu. Najkrajšie slovo, aké kedy vyslovil. Nadýchol sa a vydýchol na zem. A ľudia ho našli skoro len náhodou, ovinuté plienkami v náručí jednej ženy.»* Príchod tohto dieťaťa sme slávili na Vianoce!

### **Ku komu hovorím?**

Predtým ako sa pustím do témy, prvá otázka znie: „Komu sa idem prihovárať?“ Pokúšal som sa uvažovať vzhľadom k tomu, čo viem o tejto kaplnke na ulici du Bac, kde prichádzam nie pravidelne,

ale vždy, keď môžem. Obraciam sa teda na vás, zasvätené osoby a laikov, ktorí prijímate ľudí na tomto celkom zvláštnom mieste, známom na celom svete ako duchovné centrum uprostred obrovského mesta. A na tomto mieste vykonávate svoje hostiteľské poslanie. A tak som bol nevedomky pripravený. V živote to už tak chodí, že mnohé veci chápeme, až keď sa už stali. Pretože počas zimných prázdnin som okrem tejto knižky od ochrnutej ženy spoznal aj jedného muža, ktorého som nepoznal a o ktorom som si kládol mnohé otázky: Maurice Zundel<sup>1</sup>. Prečítal som si jeho životopis a urobil na mňa hlboký dojem, až natoľko, že si chcem prečítať všetky jeho diela. Poznám len jeho životopis a úryvky z jeho diel. M. Zundel bude dnes dosť prítomný cez viaceré citáty z jeho tvorby, ktoré ma oslovili, dotkli sa ma a ktoré objavujem v mojom vlastnom živote. Jeden z nich sa osobitne týka rehoľníkov: „*Ten, ktorý sa obetuje Bohu, stáva sa schopným dávať, prinášať Boha.*“ Hovorí tiež, že Boh si váži náš život, pretože sa sklonil pred človekom pri umývaní nôh apoštolov.

Takže vašou úlohou a poslaním je prijímať pútnikov. Ale čo znamená „prijímať“?

Máte Božie zmýšľanie a viete, že ako hovorí Zundel, «*každý človek je cestou k Bohu*». To znamená, že všetci muži a ženy, ktorí sem prichádzajú, sú cestou k Bohu tým viac, ako to on hovorí výstižne – a čo mi osobne povedala i Marta Robinová pred niekoľkými rokmi: «*Vo mne je viac toho, čo nepochádza zo mňa*». To znamená, že v človeku je niečo viac ako len to ľudské. V podstate sa to prejavuje ľuďmi, ktorí prichádzajú sem a čo sa pokúšate prejavovať im rôznymi spôsobmi.

## **Kto ste, profesor Henrich Joyeux?**

Pracujem v zdravotníctve, v priamom kontakte s realitou ako chirurg – onkológ. To znamená, že včera som bol na operačnej sále celé dopoludnie až do 15.00h, poobede som prijímal pacientov na kontrolné vyšetrenia až do 20.00h. Operoval som jednu pani a jedného pána. To znamená, že keď sa dotýkate močovodov, pečene, hrudného koša, pľúc, netreba sa pomýliť. Je preto potrebné

---

<sup>1</sup> Pápež Pavol VI. povedal o Móricovi Zundelovi (1897-1975), švajčiarskom kňazovi, že to „bol génius, s veľkými vlohami poeta a mystiky, spisovateľ a teológ, toto všetko žiarivo spojené v jedno.“



byť v realite a nesnívať. Moje povolanie je veľmi blízke realite, a zároveň trpiacej, bolestnej realite. Ako pri onkológovi, všetci chorí, ktorí ku mne prichádzajú, si kladú dôležité otázky, zvlášť: Koľko budem ešte žiť? Vedia, ako my všetci, že jedného dňa príde koniec, ale oni majú pred sebou termíny – lehoty. Ukážu sa takí, akí sú, pretože pre nich bude dôležitý zmysel života.

Už 5 rokov som zároveň v službe rodín. Dali mi zodpovednosť, ktorá je náročná, robím ju ako dobrovoľník. Starám sa asi o 100 tisíc rodín vo Francúzsku v jednom slobodnom hnutí, bez rozdielu vyznania, náboženskej, politickej, ideologickej či odborárskej príslušnosti. Medzi dnešnými rodinami žije viac ako 2 milióny chudobných detí. Mnohé rodiny sú sociálne slabé a prežívajú veľké utrpenia. Stále viac existujú rodiny s jedným rodičom a tieto i znovu založené rodiny prežívajú mnohé ťažkosti.

Som aj v službe mládeže. Od r. 1982 venujem jeden deň v týždni mládeži. Minulý týždeň som bol na juhu Francúzska, v piatok som sa stretol s 1350 žiakmi a študentmi. Väčšinou je to v piatok, od základnej školy 1. triedy po deviatakov. Hovorím im o 3 predmetoch: zdraví, láske a citoch a o sexualite. Keď vyslovím toto posledné slovo, všetci mladí sú motivovaní. Je to slovo, ktoré sa dotýka intimity osoby a je veľmi dôležité.

Napokon, som veriaci. Verím v človeka, v ľudskosť, pretože sa človeka dotýkam každý deň. Ale pre mňa ľudskosť má zmysel a ním je Boh, čo podopieram vetou od Zundela: *«Boží život dáva zmysel nášmu životu»*. Pridávam: *«Chceme niečo dobré, pretože Boh nám to vnuká»*.

A tak mojím poslaním – vychádzajúc z mojich skúseností – je pomôcť vám lepšie prijímať druhých s vedomím, že stále vzrastáme, neustále sa vyvíjame. Často hovorím mladým: *«Máme v sebe riekku; je ňou láska. Keď ste pred riekou ako veľtokom, zadívajte sa na niekoľko okamihov do vody pred vami. Voda nie je nikdy tá istá, neustále ide dopredu. A tak i naša rieka lásky začala pre každého z nás 270 dní pred naším narodením zjednotením dvoch iných tokov riek: nášho otca a našej matky. Hoci aj potom nastali ťažkosti, aspoň na chvíľu tu bolo spojenie nášho otca a našej matky. Hoci dnes môžu existovať spojenia v skúmavkách. Ale semená dané žene pochádzajú od muža; obaja sa rozhodli dať život novej bytosti, dieťaťu. A tak teda prirodzeným korytom lásky je najskôr lono ženy.*

*Toto trvá 9 mesiacov, počas ktorých sa dejú mnohé veci. Zdravotníctvo dnes vie, že vzťah medzi matkou a dieťaťom začína ešte predtým, než sa dieťa začne hýbať v jej lone. Vie sa, že to je okolo 4. mesiaca. Existuje jeden text, ktorý poznáte veľmi dobre, kde sa hovorí o istej korešpondencii alebo tichom dialógu medzi 6-mesačným dieťaťom v lone matky menom Alžbeta a druhým dieťaťom, Ježišom, ktorý len začína svoj život. Dejú sa tu veľké veci, ako som povedal. Povedal by som, že vtedajšia veda nemala ešte ekografiu alebo ultrazvuk, ale mala ponímanie. Veda objavuje veci, ktoré sú zachytené vo významných textoch ľudstva. A tak rieka lásky: hneď ako vychádzame z lona našej matky, chvíľu strávime na jej hrudi a potom rieka sa rozširuje na rodinu: je tu otec, sú tu súrodenci. Ale predstavme si, že táto rieka lásky sa ocitne pred hrádzou. Rieka sa zastaví? Zaiste nie. Vznikne tam priehrada, ktorá buď bude taká silná, že pretrhne hrádzu alebo sa bude stále rozširovať. Ale voda bude prechádzať. Buď bude unikať cez štrbiny alebo, ak bude treba, aj slnko si bude brať z tejto vody a premení ju na oblaky a dážď. Naša rieka lásky ide dopredu každý deň rôznymi spôsobmi, napriek veku. Mne to predstavuje tak trochu zmysel večnosti nemôžem si predstaviť, že by sa táto rieka mohla zastaviť na konci nášho života, hoci vieme, že keď začíname tento život, dostávame ho na jedno storočie alebo storočie plus 20 rokov, viac-menej. Ale storočie, to je 36 500 dní.» Keď som to povedal jednému žiakovi, opýtal sa ma, koľko dní mám? Keďže som si to nevypočítal, povedal som mu, že 6 x 10 rokov. Veľmi rýchlo si vypočítal, koľko mám rokov a hneď aj povedal, koľko dní mi zostáva.*

Čo znamená pre nás, hosťujúcich, zvažovať túto realitu rieky lásky, ktorá neustále ide vpred? To znamená, že niet dňa, kedy by sme neboli obohatení po citovej stránke. Každý deň sa učíme niečomu novému. Nehovorím, že každý deň sme lepší, pretože v jednom dni môžeme mať chvíle skutočnej svätosti a onedlho úplný opak. Ale rieka postupuje každým dňom a to je veľmi dôležitý pojem. To znamená, že pri službe prijímania budete sa dávať a zároveň prijímať toho druhého, ale budete aj mnoho prijímať. Od druhých dostávame veľmi veľa. Zundel hovorí: *«Boh je veľkým tajomstvom lásky; milovaná bytosť je tajomstvom.»* Preto tým viac máte radi všetkých ľudí prichádzajúcich do kaplnky. Všetci sú tajomní. Zundel hovorí ďalej: *«Osoba je posvätná, pretože osoba, to je Boh»*. Táto úvaha zachádza veľmi ďaleko. V podstate si hovoríme, že keby si

dnešná spoločnosť viac uvedomovala túto posvätnosť ľudskej osoby a Božej prítomnosti v každej ľudskej osobe, to by premenilo mnohé veci.

Minulý týždeň som dostal 74 mailov od žiakov školy, kde som bol. Posledný mail došiel včera okolo polnoci. Chcel som ísť spať, ale povedal som si: nemôžem neodpovedať. Bolo to 17-ročné dievča, ktoré chcelo spáchať samovraždu. Písala: *«Nikto ma nemá rád, bola som adoptovaná a rodičia ma nenávidia... podrežem si žily na rukách.»* Z tohto 20-riadkového mailu som vyrozumel, že ako dospievajúca robí problémy svojim rodičom, ktorí si asi hovoria, že už majú dosť tohto decka, ktoré adoptovali: dávame jej všetko, a ona nič nechápe. Môžete si predstaviť, čo sa deje v hlave tohto dievčaťa. Preto som jej hneď odpísal, lebo tu išlo o vážny, seriózný problém. Odpovedal som jej a tajne som poslal kópiu mailu riaditeľovi školy, aby dával pozor na túto žiačku a usiloval sa pomôcť jej vyjsť z tejto situácie.

Chcel by som pritiahnúť vašu pozornosť na dôležitosť ticha. Ako hovorí Zundel: *«Boh je veľká neznáma, zjavuje sa len uprostred ticha.»* To znamená, že možno ticho, mlčanie môže byť odpoveďou na určité otázky osoby. Pretože i keď poznáme odpoveď, najväčším rešpektovaním osoby bude možno mlčať vzhľadom k niektorej otázke. V evanjeliu sa píše: *«(Ježiš) uzdravoval všetky neduhy, z mnohých vyhnal zlých duchov a zabraňoval im hovoriť, pretože vedeli, kto je.»* Hovoril im teda: *«Mlč!»*

## **Kto prichádza do kaplnky Panny Márie zázračnej medaily?**

Sú to muži a ženy zo všetkých krajín sveta, z piatich kontinentov, všetkých generácií, všetkých farieb pletí. Prečo tu prichádzajú? Pokúsil som sa položiť si niekoľko otázok: možno sú pritiahnutí zázračnou medailou a očakávajú od nej zázrak pre seba, svojich blízkych. Prichádzajú poďakovať Panne Márii, svojej matke. Prichádzajú sa jednoducho modliť a zveriť sa Márii, niekoho privedú alebo niekto ich sem privedie. Hľadajú niečo zázračné... Sú tu i žobráci. Zakaždým, keď prídem, vidím ich pri bráne. Títo neprichádzajú po medailu, ale naťahujú ruku. Ale sú tu; od ľudí, čo vchádzajú a vychádzajú očakávajú dobrotu, dary. Či už žobráci pri bráne alebo „vnútri“, všetci sme Božími žobrákmi. Originálnosť všetkých prichádzajúcich ľudí spočíva v tom, že majú duchovné

antény otvorené. Je to dôležitá prednosť, lebo keď sú duchovné antény otvorené, tak by som povedal, že cesta k stretnutiu sa s nimi môže byť relatívne kratšia. Nemusíme im vysvetľovať komplikovane. Zundel hovorí, že *«Ježiš je vždy medzi nami a často ho treba hľadať s najväčšou láskou na najodpuďujúcejších tvárach»*. V jeho životopise som čítal, že jedného dňa šiel autom po Egypte. Zrazu zbadal na kraji cesty chudáka pokrytého muchami, ako naťahoval ruku. Zastavil auto, vyšiel k mužovi, kľakol si pri ňom a ponúkol mu cigaretu: chvíľku šťastia. Považujem to za veľmi silné, oslovujúce gesto čo do daru. Zundel si kľaká a zapalaťuje cigaretu tomuto chudobnému mužovi.

A tak sme pred ľuďmi, ktorí žobrujú. Keď niekto žobre, je hľadajúci. Tu do kaplnky prichádzajú hľadači Boha; ľudia, ktorí majú pokoru spočívajúcu v tom, že majú na mysli túto myšlienku: *«Sám si neporadím. Systém, ktorý mi ponúka svet, nepostačuje na to, aby som mohol byť v hĺbke šťastný.»*

Prichádzajú tu i zranení životom. Myslím, že všetci sme zranení. Na to mi položíte otázku o prvotnom hriechu. Ale pre mňa je to niečo príliš zložité. Zato hovorím, že všetci sme zranení vo svojom živote.

Naša realita ľudských bytostí nás vedie k tomu, aby sme hovorili o univerzálnosti (všeobecnosti) osoby s uvedomením si, že všetci ľudia sa podobajú. Keď som so spolupracovníkmi z cudziny (máme mnoho mladých chirurgov zo všetkých kontinentov, ktorí prichádzajú k nám na stáże), niekedy poviem s humorom: «Pozrite, močovod vedie tade, vo vašej krajine je to odlišné, neprechádza tade!» Je isté, že sa hneď opravím: anatómia je všade tá istá a identické sú i funkcie tela, fyziológia (všetky funkcie zažívacie, kardiovaskulárne, dýchacie, mozgové a ďalšie). Teda existuje univerzálnosť osoby, hoci „kostra“ má rozdielne tvary, veľkosť a pod., hoci farba pleti, tvar očí sú odlišné. Všetci ľudia sa podobajú a zároveň každá ľudská bytosť je jedinečná. Aj keď sa dvojičky dokonale podobajú, sú odlišné a v celom ich bytí sú veľmi veľké rozdiely.

Do tejto kaplnky na ul. du Bac prichádza Európan, Američan, Ázijčan, Afričan, Oceánijčan. Keby ste chceli zhodnotiť ich rôzne spirituality, spoznali by ste celú škálu viery, od tej jednoduchej až po tú najintelektuálnejšiu a mystickú. Ale na tomto mieste je najdôležitejšie to, že plameň spirituality je zapálený.

V prvej časti najskôr upriamim vašu pozornosť na niektoré dôležité body ako prijímať osoby.

V druhej časti sa zastavíme pri funkcii každej ľudskej bytosti, jedinečnej a univerzálnej zároveň.

(na pokračovanie)

*Profesor Henrich JOYEUX*

**A**

### ***Aktuality z provincií***

Generálna predstavená, s. Evelyne Franc  
a generálna radkyňa s. Marlène Rosa

### **Návšteva Amazonskej provincie (Brazília) 15. – 16. februára 2007**

Amazonská oblasť bola utvorená v roku 1991 a provinciou sa stala v r. 1998. V súčasnosti má Amazonská provincia 17 domov, provinciálny dom a seminár, 88 sestier, 3 seminárske sestry, 4 postulanky a 4 kandidátky, jedna sestra pôsobí v Medzinárodnom prekladateľskom centre v Materskom dome a ďalšia je misionárkou v Mozambickej provincii.

15. februára 2007 o 21.30h vstúpili na amazonskú pôdu naša generálna predstavená, s. Evelyne Franc spolu s generálnou radkyňou, s. Marlene Rosa. Tešili sa zo stretnutia so sestrami najmladšej z brazílskych provincií. Sestru Evelyne srdečne privítali na krátku návštevu na letisku v Belém-Pará. 4 postulanky a 3 seminárske sestry ju vítali piesňou: *«Prišli ste: na nebi aj u nás oslavujeme»*, aby tak vyjadrili, akým Božím požehnaním je táto návšteva pre provinciu.

Potom vizitátorka s. Eleni prehovorila za všetky prítomné i neprítomné sestry. Pred oltárom boli pripevnené zástavy Francúzska a Brazílie, pripomínali pôvod Spoločnosti a jej poslanie nasledovaním Ježiša Krista: svedčiť o jeho láske chudobným v celom svete. Potom počas piesne k Panne Márii jedna sestra darovala našej Matke sochu Nazaretskej Panny Márie, kráľovnej Amazonky, znamenie Máriinej materskej ochrany, služobnice chudobných, ktorá vedie Spoločnosť. Večer bol ukončený slávnostnou večerou za sprievodu piesní, ktoré pripomínali 70 rokov pôsobenia dcér kresťanskej lásky na severe Brazílie.

Na druhý deň sme modlitbou spoločne poďakovali Bohu za jeho úžasné diela, ktoré vykonal v našom živote. Sestra Evelyne so sestrou Marlène sa pripravili prežiť veľmi intenzívny deň. V sprievode vizitátorky sa oboznámili s provinciálnym domom a seminárom, ktorý je vložený pod ochranu Panny mocnej.

O 8.30h s. Evelyne sa stretla so sestrami na rozhovor o súlade nášho života podľa Konštitúcií, odpovedala na ich otázky a podala niekoľko rád s veľkým nadšením a s humorom.

O 10.45h provinciálny direktor P. Pedrinho Carlos da Silva slávil eucharistiu. Po sv. prijímaní jeden chudobný, ktorého ošetrojú sestry, podaroval s. Evelyne suvení, aby jej tak poďakoval za prítomnosť dcér kresťanskej lásky v Amazonskej oblasti.

Po slávnostnom obede za prítomnosti Mons. Orani João Tempesta, arcibiskupa z Belém, kňazov Misijnej spoločnosti a seminaristov navštívila s. Evelyne niektoré domy v Belém:

- Inštitút Kataríny Labouré; je to škola asi s 1000 žiakmi od materskej škôlky po strednú školu. Sestry, zamestnanci a žiaci priniesli s. Evelyne typické plody kraja.
- Dom „Sestry Ivone de Barros Lima, v Águas lindas“ (Ananindeua),
- Veriacich z farnosti sv. Vincenta de Paul, kde pôsobí vinčentská rodina v Belém. Pri návrate návštevníčky sa zastavili v bazilike Panny Márie z Nazaretu, kde jej zverili svoje úmysly za Amazonskú provinciu a Spoločnosť.

Večer s. Evelyne navštívila Útulok sv. Vincenta de Paul, kde žijú naše staršie a choré sestry a zostala tam na večeru; pomocou programu PowerPoint jej boli predstavené dejiny Amazonskej provincie, ňou zrealizované nádherné diela a budúce úlohy. Táto prezentácia ponúkla našej Matke globálny pohľad na misiu sestier na amazonskej pôde: návštevu domorodcov v ich obydlích, ošetrovanie chorých v nemocnici alebo v zdravotníckom stredisku, vyučovanie a výchovu detí a mládeže (základné a stredné školy), sprevádzanie mládeže (Mariánska mládež, pastorácia povolání...) a spoluprácu s vinčentskou rodinou.

Tento bohatý deň sa zakončil modlitbou: s. Evelyne poďakovala komunite za prijatie a možnosť vykonať túto dôležitú návštevu, príležitosť ku vzájomnému spoznaniu. Oslovila nás jej srdečnosť, sesterská blízkosť a jednoduchosť, čo zanechalo v hĺbke našich sŕdc veľkú vďačnosť za jej návštevu.

S. Anagilsa SAMPAIO BENTES  
a s. Maria Rejiane da MATA DIAS  
*dcéry kresťanskej lásky*



Na Ukrajine

## **1. stretnutie sestier pôsobiacich v misiách na území bývalého Sovietskeho zväzu**

v Sinaku, 19. – 23. júna 2007

*Zakúsiť, že láska je nesmierne vynaliezavá!*

Prvé stretnutie dcér kresťanskej lásky, ktoré pôsobia na území bývalého Sovietskeho zväzu, sa konalo na Ukrajine, v Sinaku od 19. – 23. júna 2007. Sestry 11-tich komunít, vzdialených od seba tisíce kilometrov (Ukrajina, Bielorusko, Kazachstan, Rusko) sa zišli na stretnutie s generálnou predstavenou, s. Evelyne Franc, generálnou radkyňou, s. Žofiou Daniščákovou a vizitátorkami z Poľska a Slovenska. Celkovo ich bolo 47 účastníkov, z toho 2 postulanky, jedna kandidátka a kňazi Misijnej spoločnosti.

Už viac rokov dcéry kresťanskej lásky z provincií Poľska, Slovenska a Los Altos Hills (USA) sa rozhodli ísť k národom bývalého Sovietskeho zväzu, aby tak odpovedali na výzvy biskupov, apoštolských administrátorov a kňazov Misijnej spoločnosti Viceprovincie sv. Cyrila a Metoda. Na Ukrajine, v Bielorusku, v Kazachstane a v Rusku (východná a západná Sibír) sestry pôsobia na území krajín, ktoré majú viac ako tisícročnú kresťanskú tradíciu, ale prerušenú komunistickým režimom.

**19. júna 2007**, v podvečer bola sestra Evelyne a s. Žofia prijaté chlebom a soľou, znakom pohostinnosti medzi slovanskými národmi. Mariánska mládež zo Svaľavy vítala prichádzajúcich účastníkov vlastnou tvorbou (básňou napísanou k tejto príležitosti, ukrajinskými piesňami a tancami v ich typických ľudových krojoch).

Na druhý deň sa začalo intenzívne trojdňové pracovné stretnutie, ktoré bolo pretkávané svedectvami sestier, prednáškami a liturgickými slávnosťami.

## Predstavenie misií

Za pomoci PowerPoint sestry predstavili svoje skúsenosti zo spoločného života v komunite a z ich služby chudobným:

### NA UKRAJINE

V **Dovhom** (od r. 1991) a vo **Svaľave** (od r. 2001) – Tieto dve komunity patria do Slovenskej provincie. Sestry sú zodpovedné za službu chorým a chudobným a za pastoráciu vo farnosti. Vo Svaľave sa okrem iného starajú aj o Rómov, majú na starosti liturgickú animáciu v solnom sanatóriu a s radosťou poslúžia rôznymi formami i deťom v detskom domove.

V **Storožnci** (od r. 1995) a v **Sniatyne** (od r. 2000) – Obe komunity patria do Krakovskej provincie. Sestry zaisťujú katechézu, sú v službe postihnutým deťom a tiež konajú podomovú službu chorým alebo v nemocniciach.

V **Charkove** (od r. 1996) – Komunita patrí do Varšavskej provincie. Sestry ošetrojú chorých v ich príbytkoch, sú zaangażované v pastorácii detí a dospelých. Otvorili tiež centrum pre najchudobnejšie deti, podávajú im denne stravu, pomáhajú im so školskými úlohami, ponúkajú im rôzne výchovné a zábavné činnosti. Jedna sestra spolupracuje s kňazom Misijnej spoločnosti a členkou AIC pri sprevádzaní detí z ulice.

### V BIELORUSKU

V **Breste** (od r. 1992) a v **Šumiline** (od r. 2000). Obe komunity patria do Varšavskej provincie. Sestry slúžia vo farnosti (liturgická animácia), vykonávajú katechézu detí, mládeže a dospelých a navštevujú chudobných a chorých v príbytkoch alebo v nemocnici.

### V KAZACHSTANE

V **Szortandách** (od r. 2000) a v **Novokubanke** (od r. 2005). Tieto komunity patria do Chelminskej provincie, boli založené za výzvu biskupa z Astany na pomoc chudobnému a po náboženskej stránke opustenému obyvateľstvu. Sestry zaisťujú podobné služby deťom, chorým a v pastorácii.

## **V Rusku**

**V Nižnom Tagile** (od r. 2000), veľkom meste s metalurgickým priemyslom, v západnej Sibíri. Komunita patrí do Slovenskej provincie, vznikla ako odpoveď na výzvu Lazaristov, ktorí v tomto kraji už pôsobili. Okrem už zmienených služieb sestry vytvorili klub „Zabota“, kde deťom poskytujú doučovanie, rôzne tvorivé činnosti pre deti pochádzajúce zo sociálne slabých a neucelených rodín. Sestry navštevujú, ošetrojú a sprevádzajú opustených chorých v nemocniciach (traumatológia, tuberkulózne oddelenie). Ponúkajú tiež letné tábory pre mládež a duchovné cvičenia pre rôzne vekové kategórie.

**V Magadane** (od r. 2005) vo východnej Sibíri. V tomto meste, bývalom mieste tzv. „gulagov“, bola otvorená misia na výzvu biskupov a kňazov z USA. Táto komunita patrí do Krakovskej provincie, žijú v nej sestry z Poľska a USA (z provincie Los Altos Hills). Ich prevažná služba sa týka katechézy dospelých (príprava k sviatostiam, kurz Alfa pre ľudí, ktorí hľadajú Boha), vedenie farského zboru, návštevy a ošetrovanie chudobných a opustených v ich príbytkoch, návšteva a starosť o chorých v poslednom štádiu života. Spolupracujú tiež s vedením jednej kantíny pre chudobných.

## **Niekoľko spoločných realít týchto misií:**

Po zdieľaní zo života a skúseností z týchto misií sestier na území bývalého Sovietskeho zväzu boli vyzdvihnuté niektoré spoločné body, napriek nesmiernym zemepisným vzdialenostiam, ktoré oddeľujú tieto miesta misií:

- Katolíci tvoria menšinu uprostred pravoslávneho prostredia. Ale všetci majú veľký smäd poznať a prežívať svoju vieru; sestry sú tu, aby spolu s nimi žili a modlili sa s nimi a za nich. Sestry sa usilujú pracovať tak, aby ľudia mohli spoznať Božiu lásku, ktorou sú zanietené.

- Po páde komunizmu bolo všade cítiť veľkú materiálnu a duchovnú biedu. Sestry objavili mnoho ľudí veľmi chudobných, opustených od všetkých, mnoho detí žijúcich bez záujmu ich rodičov, na ulici. Nezamestnanosť je veľká, zvlášť na Ukrajine, čo je príčinou odchodu mnohých mužov do cudziny, aby našli prácu, a tak mohli uživiť svoju rodinu. Alkoholizmus a kriminalita sú veľké problémy, zvlášť vo veľkomestách.

- Obyvateľstvo Ukrajiny a Bieloruska je veľmi mladé, rodiny sú mnohohodetné. Sestry sa usilujú čo možno najviac zachytiť deti a mládež, aby ich mohli viesť po ľudskej a duchovnej stránke (Mariánska mládež, modlitbové skupiny... )

Potom generálna predstavená spolu so sestrami uvažovali o dôležitých otázkach týkajúcich sa budúcnosti týchto misií, zvlášť potreba formácie kandidátok, postulantiiek a seminárskych sestier týchto krajín, ktoré prichádzajú z týchto krajín a chcú patriť do Spoločnosti.

## **Život modlitby počas stretnutia**

Tieto tri pracovné dni boli podporované veľmi peknou liturgiou v 7-ich jazykoch: ruskom, ukrajinskom, bieloruskom, kazašskom, poľskom, slovenskom a francúzskom. Spôsob, akým sa sestry modlili a slávenie Eucharistie, celebrovanej P. Tomášom Mauričom, CM z Kyjeva, bolo nádherným prejavom inkulturácie a rešpektu rozmanitosti. Na záver stretnutia, 23. júna, Eucharistiou slávil apoštolský administrátor Mukačevskej eparchie, Mons. Milan Šášik, CM, pri ktorej koncebroval i P. Tomáš. Účastníci stretnutia ďakovali za nádherné spojenie, ktoré ich zjednotilo napriek variantom kultúr a jazykov, vyzdvihli krásu medzinárodnosti zastúpenú na tomto území, ktoré je tak poznačené utrpením mnohých mučeníkov za komunistického režimu.

Nech nás láska ukrižovaného a vzkrieseného Ježiša pobáda ísť ďalej, aby sme vyžarovali radosť a silu, ktorú sme nadobudli počas tohto 1. stretnutia. Nech je naša láska každodenne vynaliezavá!

*Účastníčky stretnutia*

Peruánska provincia

### Tragédia zemetrasenia

V podvečer 15. augusta 2007 bolo Peru zasiahnuté silným zemetrasením. Nameraná sila otasu 7, 7 stupňa Richterovej stupnice zasiahla dlho a prudko južné pobrežie v kraji Ica. Tlač uviedla veľkosť a následky tohto zemetrasenia. V Peru sú aj vincentské spoločenstvá otrásené touto udalosťou. Kostol sv. Klementa v Pisco sa zrútil pri slávení eucharistie, ktorú celebroidal kňaz Misijnej spoločnosti spolu asi 300 veriacimi, medzi ktorými boli 4 dcéry kresťanskej lásky. Medzi mnohými obeťami zahynuli po troskami dve dcéry kresťanskej lásky.

Vizitátorka, sestra Marína Melendez vo svojom liste opísala v krátkosti situáciu, ako ju prežívali sestry tejto provincie.

*«Čas cesty z Limy do Pisca sa zdvojnásobil kvôli zničeným cestám a intenzívnej premávky. Pozdĺž celej cesty sme videli svetelné, telefónne a elektrické káble a stĺpy pováľané po zemi. Keď sme došli do Pisca, utekala z neho skutočná ľudská záplava, pretože im bolo povedané, že more sa stiahlo, čo by oznamovalo, že prichádza tsunami (čo sa následne ukázalo ako falošný poplach). Vďaka Bohu! Ako sme postupovali mestom, naša úzkosť vzrastala pri pohľade na množstvo ruín, všetky domy boli zničené. Od dňa zemetrasenia obyvatelia nemali vodu, ani svetlo, ani telefón, ani obchody, aby si niečo zakúpili, všetko bolo zničené. Jediné, čo bolo všade vidieť, bol prach. V tomto kraji sú ľudia veľmi chudobní, obydlia boli postavené z pálenej hliny, niektoré domy boli postavené z pevných materiálov, ale aj tie boli poškodené. Vo farnosti sv. Klementa v Pisco slúžia kňazi Misijnej spoločnosti. Aj ich dom bol postavený pred 150 rokmi z pálenej hliny. Pred 7-imi rokmi bol obnovený. V ten deň, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie, asi 300 veriacich sa zúčastnilo na Eucharistii, medzi nimi i naše štyri sestry, dve z nich mohli vybehnúť včas z kostola spolu s mnohými ľuďmi.*

*Ale ostatné dve nemali to šťastie: sestra Antonieta Perla Cavagneri, 75-ročná, 49 rokov povolania (sestra služobnica a riaditeľka strednej školy sv. Lujzy de Marillac) a sestra Alžbeta Oré Ventura, 44-ročná a 24 rokov povolania, obe boli učiteľkami. Zahynuli pod troskami kostola. Po úzkostnom a nekonečnom čakaní, 39 hodín po tom, čo kostol padol, sme mohli nájsť telo sestry Alžbety a o 68 hodín telo sestry Antoniety. Pred pohrebom každej sestry sme slávilí v provinciálnom dome veľmi dojímavú eucharistiu. Pomohla nám zakúsiť Božiu lásku cez mnohé modlitby a prejavy solidarity Spoločnosti a mnohých ľudí, ktorí nás poznajú a vážia si nás.*

*Ako viete, s. Antonieta Perla bola svätá dcéra kresťanskej lásky, modliaca sa duša, inteligentná, veľmi opatrná a pokorná, žena viery, veľmi taktná k sestrám a chudobným. Mala jemný a zároveň pevný prístup k sestrám a chudobným. Bola veľmi oddaná predstaveným. V provincii bola postupne provinciálnou sekretárkou, direktorkou seminára, radkyňou, asistentkou a vizitátorkou. Dnes cítime, že sme stratili veľmi dobrú sestru, učiteľku a vychovávateľku tisícok detí, dospelujúcich a dievčat. Profesori a chudobní, ktorých mala veľmi rada a ku ktorým pristupovala s ľahkosťou a snažila sa o ich ľudský a kresťanský rast, ju tiež veľmi oplakávajú spolu s nami.*

*Sestra Alžbeta Oré, radostná a veľmi dobrá sestra, bola provinciálnou sekretárkou v časoch, keď s. Antonieta bola vizitátorkou. Pri zemetrasení hneď vyšla z kostola, pretože bola blízko východu, ale vrátila sa po sestru Antonietu, ktorá zostala s deťmi. S. Alžbeta prišla k nej a v troskách sme ich našli blízko detí zo zboru, žiakov školy sv. Lujzy de Marillac. Obdivujem vernosť a oddanosť sestry Alžbety sestre Antoniete.*

*Dom sestier nebol mimoriadne poškodený, naproti tomu škola áno. Škody zapríčinené zemetrasením spôsobili, že tento školský rok sa v nej nebude môcť začať školský rok. Toto je našou veľkou starosťou. Medzi obeťami katastrofy boli otcovia rodín a aj žiaci. Rodičia našich siedmich sestier, ktorí žijú v tomto kraji úplne stratili svoje domy a majetok. Mnohé ďalšie rodiny stratili svojich drahých, majetok a sú ohrození epidémiami... toto všetko nás núti nájsť veľmi rýchlo odpovede vynaliezavej lásky, vo viere a nádeji.*

*Uprostred tejto tak ťažkej skúšky solidarita obyvateľov Peru je veľká a potešujúca. V Lime sa zmobilizovali tisícky dobrovoľníkov na zasielanie pomoci do zóny zasiahnutých zemetrasením.*

*Sústredujú sa na verejných miestach, kde triedia a balia tony potravín a ošatenia do kamiónov, ktoré zaslala vláda. Mnohé sestry, rehoľníčky a laici vinčentskej rodiny sa zaradili do týchto pomocných misijných oddielov. Štedrá a nezištná obetavosť sestier provincie stlmuje naše utrpenie. Cítíme tiež jednotu srdc cez nespočetné prejavy blízkosti a modlitby provincií. Je to znak sesterskej lásky, ktorá vládne v Spoločnosti. V hĺbke srdca si uchováваме svedectvo a obeť týchto našich dvoch dcér kresťanskej lásky, ktoré odišli do večnosti k Otcovi.*

*Spoločne naďalej prosme Boha, aby nám dal potrebnú silu, múdrosť a tvorivosť, a tak aby sme prekonali našu bolesť a aby sme mohli tak prichádzať na pomoc toľkým rodinám, ktoré budú potrebovať mnohé roky, aby sa vrátili k normálnemu životu.»*

s. Marina MELENDEZ  
Vizitátorka Peruánskej provincie

### Cena „Servitor Pacis 2007“

Ako uznanie za aktívne pôsobenie v službe Cirkvi a zvlášť za jej zaangažovanie sa v prospech chudobných bola odmenená sestra Sabina Iragui, vizitátorka Stredoafrickej provincie, spolu s druhým nositeľom, cenou „**Servitor Pacis 2007**“ (Služobník pokoja), ktorú udelilo združenie „Cesta pokoja“.

Združenie „Cesta pokoja“ má svoje sídlo v New Yorku v spolupráci s vyslaným pozorovateľom Svätej stolice pri Organizácii spojených národov. Jeho činnosť zaberá v prvom rade medzinárodné aktivity, ale nie výlučne len tie, ktoré sú riadené OSN. Toto združenie bolo založené s cieľom šíriť posolstvo pokoja, ktorým sa usiluje Katolícka cirkev „*viest' naše kroky po ceste pokoja*“ (Lukáš 1, 79). Toto poslanie spĺňa tým, že financuje konferencie, výchovné sympóziá s predmetom štúdia sociálneho učenia Cirkvi a deklarácií Komisie spravodlivosti a pokoja pri Svätej stolici. Financuje aj projekty, ktoré rozbehli cirkevné združenia a organizácie na podporu spravodlivosti a pokoja (Stredoafriická provincia).

### Cena «Primátora mesta Dublinu» 2007

Dcéry kresťanskej lásky boli jednou z dvoch organizácií, ktoré dostali **Cenu roku 2007 «Primátora mesta Dublinu»** ako prejav vďaky za ich pozoruhodnú obetavosť voči chudobným, chorým, starcom a ich vychovávateľskú prácu pri deťoch a mládeži.

Cenu „Primátora mesta Dublinu“ získavajú osoby alebo skupiny, ktoré osobitne prispeli k dobru mesta a jeho obyvateľom. Dcéry kresťanskej lásky slúžia v Dubline už 150 rokov. Svoju misiu začali podomovou službou chorým a chudobným, následne sa začali venovať službe na psychiatrii, na pediatrii, v jasliach a v škôlkach, v školách a v sociálnej službe vo všeobecnosti. Dnes sa tieto služby naďalej rozvíjajú v spolupráci s mnohými partnermi (Írska provincia).



### Osobitná cena «Poroty» 2007

V Írsku prednedávnom „Africký dom“ dostal 5. cenu v „Dni utečencov“. Cieľom tejto ceny je vyzdvihnúť realizáciu niektorej krajiny v prospech žiadateľov o azyl a pre utečencov.

Vincentínske centrum pre utečencov, kde pracuje sestra Breege Keenan, bolo prvým centrom v Írsku pre žiadateľov o azyl a pre utečencov. Toto centrum sa veľmi rýchlo stalo vzorom pri vytváraní ďalších podobných centier. Sestra Breege, ktorá tu neúnavne pracuje už 9 rokov, dostala Osobitnú cenu „Poroty“ 2007 ako odmenu za jej mnohé iniciatívy v prospech sociálnej spravodlivosti (Írska provincia).

### Cena roku 2007 «Zlaté srdce»

V máji 2007 vo Florencii /Taliansko/, združenie „50 a Piu Fenocom“ spojené s «Confcommercio» (Hlavnou obchodnou konfederáciou) udelilo **Cenu zlatého srdca** sestre Rosalbe Sacchi.

Každé dva roky toto združenie udeľuje cenu desiatim osobám - po jednej z každého kraja - ktoré sa zaangažovali zvlášť v sociálnej oblasti a ako dobrovoľníci. Počas slávnosti boli pripomenuté hlavné okamihy života sestry Rosalby, o jej povolání a službe medzi najchudobnejšími ľuďmi žijúcimi v brlohoch Ríma, jej služba vizitátorky Rímskej provincie DKL, jej poslanie v Inštitúte Thévenin a jej úloha riaditeľky diecéznej charity v Arezzo-Cortona-Sancepolcro, ktorú vykonáva už viac ako 10 rokov obetavo a s jej vlastným zmyslom pre zodpovednosť. Sestry Rímskej provincie, ktoré slúžia nenápadne deťom, slobodným matkách, starcom a ďalším, sa veľmi tešili z tohto jej ocenenia... (Rímska provincia).

**D**

**Dejiny  
Spoločnosti**



**Matka Zuzana Guillemin**

Dcéra Božia – Dcéra Cirkvi  
Generálna predstavená Spoločnosti  
1906 – 1968

## **IV. MATKA GUILLEMIN A 2. VATIKÁNSKY KONCIL**

### **Ú v o d**

Dňa 25. januára 1959 v bazilike sv. Pavla za hradbami, na záverečnej slávnosti ukončenia Týždňa modlitieb za jednotu Cirkvi, mal pápež Ján XXIII. slávnostný príhovor ku kardinálom prítomným v Ríme. Išlo o mimoriadne tajné konzistórium, na ktorom sa zišlo v kláštore sv. Pavla 18 kardinálov.

Po niektorých dôležitých bodoch týkajúcich sa jeho zodpovednosti ako biskupa Ríma a najvyššieho Pastiera univerzálnej Cirkvi, pápež sa inšpiroval stáročnými zvykmi Cirkvi a oznámil tri najdôležitejšie udalosti, a to diecéznu synodu pre Rím, slávenie ekumenického koncilu univerzálnej Cirkvi a zaktualizovanie Kódexu kánonického práva:

*Pápež vyslovil: «S istým emotívnym chvením, ale zároveň pokorným rozhodnutím v našom odhodlaní vyhlasujem pred vami meno dvojitej slávnosti: diecézna synoda pre Rím a ekumenický koncil univerzálnej Cirkvi. Pre vás, ctihodní bratia a drahí synovia, nie je potrebné, aby som vám veľa vysvetľoval historický a právnický význam týchto dvoch návrhov. Šťastne vedú k očakávanej a želateľnej aktualizácii Kódexu kánonického práva, ktorý by mal*

*sprevádzať a korunovať tieto dva príklady praktickej aplikácie opatrení cirkevnej disciplíny, ktoré nám Pánov Duch bude postupne vnúkať...»*

Na druhý deň sa správa rozšírila do celého sveta. O nejaký čas kardinál Tardini vysvetlil zástupcom svetovej tlače, čím bude budúci ekumenický koncil. Boli zastúpené všetky veľké tlačové agentúry, najznámejšie noviny, rádiové stanice a ďalšie masmédiá. Kardinál vysvetlil najskôr, čo je to ekumenický koncil. Nie je zbytočné tu pripomenúť podanú definíciu: *«Ekumenický koncil, čiže všeobecný cirkevný snem je zákonitým zhromaždením katolíckych biskupov celého sveta, aby na ňom – v spojení s rímskym pápežom a pod jeho vedením – spoločne vykonávali svoj úrad učiteľov viery, ako aj cirkevných zákonodarcov a sudcov, študovali a riešili najdôležitejšie problémy vieroučné a disciplinárne, ktoré sa týkajú života Cirkvi»*<sup>1</sup>.

Kardinál ďalej objasnil cieľ koncilu, kto sa ho zúčastní, dĺžku trvania, dátum, ako sú na tom práce predprípravných komisií. Bola tiež spomenutá otázka používania reči na koncile: latinčina je najprispôsobivejšia pre presné, jasné a stručné vystavenie konceptov učenia disciplinárnych pravidiel. Kardinál pridal: *«Nateraz sa nemyslí na simultánne preklady so slúchadlami. Pretože v predmete viery nesprávne slovo, alebo aspoň nepresné, môže viesť k zmätku»*.

Účastníci kládli otázky týkajúce sa ich práce. Kardinál chcel upokojiť novinárov, preto ich uistil, že sa plánuje vytvoriť tlačová kancelária, ktorá umožní podávať presné a vhodné informácie z jednotlivých fáz koncilu.

## **PRÍPRAVA KONCILU**

V r. 1959, pri oznámení tejto veľkej cirkevnej udalosti, sestra Guillemin bola sestrou služobnicou v Centrále diel. Ku každodenným povinnostiam sa pridali i starosti o Cirkev vo Francúzsku. Ale koncil bol pre jej ducha a srdce veľkou radosťou, ktorú ľahko vyjadrovala pri stretnutiach sestier, buď na formačných stretnutiach, v komunite alebo pri národných stretnutiach. V tej dobe nevedela, čo ju čaká pri tretej sesii ekumenického koncilu v Ríme.

---

<sup>1</sup> Documentation Catholique / franc. časopis : Katolícka dokumentácia/ s. 1499

Teraz, po viac ako 40-tich rokoch po zvolaní, sa zdá vhodné krátko nahliadnuť na prípravu, organizáciu a ekumenické zámery Jána XXIII.

17. mája 1959 pápež rozhodol začať **všeobecnú konzultáciu biskupov**. Konciloví otcovia sa mali slobodne vyjadriť:

*«... naliehavo prosím Vašu excelenciu, aby v úplnej slobode a úprimnosti poslala tejto pápežskej komisii svoje poznámky, rady, priania, ktoré Vašej excelencii vnukne dušpastierska starostlivosť v predmetoch, ktoré budú môcť byť diskutované na budúcom koncile»<sup>2</sup>.*

Do Ríma prišlo vyše 2500 odpovedí. Boli zoradené podľa krajín, čím umožnili usporiadať 9000 návrhov určených pre usmernenie práce prípravných komisií. Tieto údaje boli vydané po koncile.

## PRÍPRAVNÉ OBDOBIE KONCIU: 1960-1962

Na Turíce roku 1960 Ján XXIII. zahájil prípravnú fázu koncilu. Pápežov apoštolský list pripomenul zámer koncilu: „*práca na obnove Cirkvi a jednote kresťanov*“.

Organizácia bola zverená 11-tim prípravným komisiám a trom sekretariátom. Každéj komisii predsedal jeden kardinál a na čele všetkých komisií stála Ústredná prípravná komisia vedená pápežom. Práca prebiehala v prísnej tajnosti. Schémy vypracovávali poprední cirkevní činitelia – odborníci; tieto schémy predložili Ústrednej prípravnej komisii na zasadaní, ktorá ich predebatovala a schválila. Tieto schémy boli predložené koncilovým otcom na predebatovanie, ktorí po ich štúdiu zasielali svoje názory. Táto konštruktívna kritika objasnila schémy, ako napr. kardinál Suenens navrhol schému o Cirkvi, milánsky arcibiskup, kardinál Montini pripomenul, že náuka o Cirkvi má byť dôležitou témou na koncile.

Spoločnosť sa tešila, že na koncilových prácach sa zúčastnia zástupcovia Misijnej spoločnosti.

---

<sup>2</sup> Dejiny 2. vatikánskeho koncilu / vo fr. : Histoire du Concile Vatican II/ 2. zv., Vydavateľstvo « Le Cerf »

## ČLENOVIA:

- P. Slattery, generálny predstavený Misijnej spoločnosti,
- kardinál Sidarous, patriarcha koptských katolíkov Egyptu,
- 20 biskupov – Lazaristov: 10 z Južnej Ameriky, 4 z Afriky, 6 z Ázie.

## NA PRÍPRAVE KONCILU SA PODIEĽALI:

### **4 konzultanti:**

- P. Slattery: Komisia pre disciplínu duchovenstva a kresťanského ľudu,
- P. Bugnini: Komisia pre posvätnú liturgiu,
- P. Rossi: Komisia o vierouke a mravouke,
- P. Diebold: Sekretariát pre zjednotenie kresťanov.

### **2 členovia komisíí**

- P. Menichelli: člen Komisie pre laický apoštolát,
- P. Pizzoni: člen Komisie pre posvätnú liturgiu.

Z iniciatívy pápeža duchovnou prípravou bolo rozhlasové posolstvo: „Je treba, aby zaznel hlas Cirkvi“.

Pápež putoval vlakom do Loreta a Assisi.

Celá duchovná príprava sa ukončila procesiou z baziliky Panny Márie Snežnej do Lateránskej baziliky, modliac sa k Duchu Svätému za zmierenie.

## INAUGURÁCIA KONCILU

Inauguračná liturgická slávnosť sa konala 11. októbra vo vatikánskej bazilike sv. Petra, pretvorenej na konziliárnu aulu. Všetci si uvedomovali, že ide o mimoriadnu historickú udalosť, zúčastnilo sa na nej 2894 biskupov, ďalej cudzineckí konzuli, 86 mimoriadnych misií vyslaných do Ríma 79-timi vládami, 7 medzinárodných orgánov, medzi nimi Európska rada a napokon vyše 1000 novinárov.

Čestné miesto patrilo asi päťdesiatim „pozorovateľom“. Medzi pozvanými sa nachádzal Brat Roger Schüz, Max Thurian a francúzsky filozof Ján Guitton.

Z významného príhovoru Jána XXIII. *«Cirkev sa musí s optimizmom obrátiť k budúcnosti»*, dve prehlásenia pápeža si zasluhujú, aby tu boli vyzdvihnuté:

*«Často sa stáva, že v našej každodennej apoštolskej službe sú naše uši urážané, keď sa dozvedáme, že tí, ktorí sú síce zapálení horlivosťou za vieru, majú nesprávny úsudok a rozvážnosť v pohľade na veci. V súčasnej spoločenskej situácii vidia len ruiny a pohromy... Správajú sa, akoby dejiny, ktoré sú učiteľkou života, ich nemali v ničom poučiť... Zdá sa nám nutné povedať, že úplne nesúhlasíme s týmito prorokmi nešťastia, ktorí vždy ohlasujú katastrofy, akoby sa svet schyľoval ku koncu»*.

Pápež ďalej zdôraznil druhý bod: *«Cirkev sa vždy stavala proti omylom. Často ich aj odsudzovala, až prísne. Ale dnes Kristova Cirkev uprednostňuje voliť skôr liek milosrdenstva ako mávať so zbraňami prísnosti...»*

## PRIEBEH KONCILU

Bol vyhlásený osobitný Poriadok. Povinnosť tajomstva je slávnostne prehlásená a spečatená prísahou členov generálneho sekretariátu koncilu. Jediným prípustným jazykom pri verejných zasadnutiach a na tzv. „generálnych kongregáciách“ (valných zhromaždeniach) je latinčina.

Koncil začal 13. októbra istou ťažkosťou: zvoliť členov komisií bez toho, aby poznali o koho ide. Kardinál Liénart, biskup z Lille /Francúzsko/, člen Predsedníctva koncilu, požiadal odložiť hlasovanie. Záležitosť bola dôležitá, *«pretože konciloví otcovia mali sa vynasnažiť zabezpečiť koncilovému súbehu najkvalifikovanejších spomedzi nás pre zaistenie dobrého priebehu. Ale ako ich spoznať*

*v tomto obrovskom zhromaždení, keď sa ešte nepoznáme?»*  
Zasadanie bolo odročené, otcovia mali tri dni na konzultáciu.

Všeobecným pravidlom bolo, že pápež nezasadal na pracovných schôdkach koncilu. Jeho prítomnosť nemala obmedzovať slobodu slova koncilových otcov. Každé zasadnutie začínalo slávením sv. omše jedným z koncilových otcov na oltári v aule, zvyčajne v latinskom obrade, niekedy vo východnom obrade. Po položení Evanjeliára na koncilový oltár predseda sa pomodlil úvodnú modlitbu.

Keď bola Matka Guillemin prijatá od tretej sesie za poslucháčku koncilu, veľmi jej záležalo na tejto sv. omši. Hovorila o nej s dojímavou horlivosťou: *«Za nič na svete by som nechýbala na tejto omši, tak potrebnej pre každodennú prácu koncilu...»*.

## PRACOVNÝ POSTUP

Dĺžka prejavov bola obmedzená na desať minút, rečníci často hovorili v mene skupiny, pretože stretnutia umožňovali vzťahy s ďalšími národnosťami. Stávalo sa, že Európania dostali mandát od Afričanov hovoriť v ich mene. To neznamena, že by sa Afrika neodvážila vyjadriť. P. Henrich de Lubac, Jezuita, ktorý sa stal kardinálom, teológ koncilu, opísal nasledujúcu udalosť:

*«Rád pripomeniem, že najkrajším príhovorom vypočutým v bazilike sv. Petra o schéme Zjavenia bolo od Mons. Zougrana, arcibiskupa z Ouagadougou (Burkina-Faso), ktorý hovoril v mene 67 afrických biskupov. Povedal, že sám Kristus je v podstate Zjavením, ktoré prináša. Svoje slová podložil textami vyňatými z liturgie a zo známeho úryvku od sv. Jána z Kríža, výstup na horu Karmel. Ukončil, že 'pravdy, ktoré treba veriť a povinnosti, ktoré treba splniť potrebujú byť zvažované viac v ich vzťahu so Živou osobou. Povedzte svetu, že **Kristus je Božským zjavením. Je potrebné, aby nádherná Kristova tvár viac zažiarila v Cirkvi. Takto obnovíte zázraky lásky a vernosti, ktoré žiarili z prvej Cirkvi.**»*

Tieto slová veľmi zavážili na zhromaždenie. Možno povedať, že vtedy africká cirkev zohrala prvú úlohu na koncile.

Všetky príhovory, vo väčšine v latinčine, boli nahrané. Hlasovalo sa lístkami. Rozhodnutia boli odovzdané pápežovi, ktorý ich mal potvrdiť.

## **SESIE z r. 1962 a z r. 1963**

### **1. sesia:**

Schéma o posvätnéj liturgii bola prijatá po diskusii. Naproti tomu schéma o prameňoch zjavenia bola zamietnutá.

Pápež Ján XXIII. zomrel v r. 1963 pred 2. sesiou. Vystriedal ho kardinál Montini, ktorý prijal meno Pavol VI.

### **2. sesia:**

Začala sa 29. septembra 1963. Úvodná slávnosť bola jednoduchšia, biskupi nesedeli podľa hierarchického poriadku a Pavol VI. vstúpil do baziliky po vlastných nohách.

21. septembra, osem dní pred zahájením Pavol VI. pred 1200 kardinálmi, prelátmi a spolupracovníkmi rímskych dikastérií, vyhlásil významný prejav: «Reformu Rímskej kúrie» a spresnil «obnovu vzťahov medzi biskupmi a Rímskou kúriou». Kľúčovou udalosťou 2. sesie bola cesta Pavla VI. na stretnutie s patriarchom Atenagoras z Carihradu.



### 3. sesia:

Don Helder Camara z Brazílie mal zvyk zapisovať si koncilový denník, aby pravidelne posielal správy svojej rodine do Sao Joakim. Z denníka sú zvlášť zaujímavé dva listy:

Z listu zo 6. 10. 1963: Myšlienka, že ak Boh bude chcieť, pokročíme v ekumenizme aspoň v 3. sesii; budú zvolané zástupkyne rehoľníčok. Biskupi, kňazi a laici sú na koncile. Rehoľníčky nie. A predsa ony sú veľkou silou obetavosti pre Cirkev a blížneho. Padol názor – ktorý ide ešte ďalej v úvahe – zveriť im všetko, čo sa striktné netýka kňazstva...

List z 15.-16. 9. 1964: ... Ideme navrhovať dve pokoncilové komisie: jedna bude pomáhať v prispôsobovaní seminárov súčasnej dobe a druhá bude pomáhať v apoštolskej postupnosti rehoľníčok...

### Pavol VI. rehoľníckam

8. 9. 1964, na sviatok Narodenia Panny Márie, Svätý otec slávil sv. omšu vo veľkej audienčnej sále v Castel Gandolfo za účasti rehoľníčok z diecézy Albano, vrátane klauzúrovaných sestier. V prejave sa medziiným obrátil týmito slovami:

*«... Veríme, že nadišiel deň, kedy je potrebné preukázať väčšiu česť ženskému rehoľnému životu a dať mu väčšiu účinnosť. Veríme tiež, že to môže nastať tak, že sa zdokonalia vzťahy, ktoré spájajú rehoľný život s celou Cirkvou. Pri tejto príležitosti vám hovorím dôverne: dali sme nariadenia, aby sa niekoľko kvalifikovaných a zbožných žien zúčastnilo ako **audítorky** – **poslucháčky** na viacerých slávnostných ceremóniách a generálnych kongregáciách 3. sesie 2. vatikánskeho koncilu, t. j. na kongregáciách, na ktorých budú preberané otázky týkajúce sa zvlášť života ženy. Takto budeme mať na ekumenickom koncile, možno po prvýkrát, ženské zastúpenie, hoci nie početné, ale významné a symbolické – najskôr cez vás, rehoľníčky, a tiež cez významné katolícke ženské organizácie, aby žena vedela, že Cirkev si ju ctí v dôstojnosti jej bytia a ľudského a kresťanského poslania...»<sup>3</sup>*

24. 9. zverejnili noviny Osservatore Romano zoznam novej kategórie - zvolených žien, „audítoriek“ koncilu - medzi nimi i Matky

---

<sup>3</sup> « Documentation Catholique », september 1964, s. 1171

Guillemin, generálnej predstavenej Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul. Všetky pojmy kvalifikovali účastníčky.

Ako na predošlých sesiách i na túto boli pozvaní **nekatolícki pozorovatelia**. Zúčastňovali sa na „generálnych kongregáciách“, pričom nemali právo prejavu a hlasovania. Každý utorok Sekretariát pre jednotu kresťanov organizoval pre nich schôdzku, kde komentoval koncilovú aktualitu a požadoval ich reakcie.

Konciloví **experti**, určení pápežom sa zúčastňovali na generálnych kongregáciách, ale mohli prehovoriť, len keď boli požiadaní o slovo; podobne nemali právo hlasovať.

**Súkromní experti**, ktorých vybrali konciloví otcovia, im mohli radiť, ale nezúčastňovali sa na generálnych kongregáciách. Ale boli žiadaní zachovať **tajomstvo**.

Od 2. sesie bola zavedená možnosť pozvať expertov a **laických audítorov** na generálne kongregácie.

12. 11. 1964, Mons. Huygue /uig/, biskup z Arrasu (Francúzsko) požiadal vo svojom príhovore, aby rehoľníčky – audítorky, boli pripustené k práci v Koncilovej komisii pre rehoľníkov, tak ako boli laickí audítori pripustení k práci v Koncilovej komisii o apoštoláte laikov. Biskup poznamenal, že *«nemožno zamieňať rôzne formy mužského a ženského rehoľného života... tieto formy majú dosť citlivé odlišnosti, preto je nutné ich zohľadňovať»*.

**Matka Guillemin bola prítomná na koncile od zahájenia 3. sesie, 29. 9. 1964.**

Audítorky boli umiestnené na tribúne expertov z pravej strany predsedníckeho stola a kardinálov – moderátorov. Generálna asistentka s. Rohou /rou/ dostala dôvernú správu od M. Guillemin s jej dojmami:

*«Môžem povedať celkom jednoducho, bez fráz: je to jednoduché a veľké... Vidieť je skutočne niečo úplne iné ako len dozvedieť sa... Kardinál Antonuiti mi prišiel dvakrát povedať svoju radosť zo zmeny, ktorú sme previedli v našom habite, druhý raz mi doniesol humoristický nákres o odlete kornetu. To je len vonkajšok a všetko veľmi rýchlo zmizlo, keď začala sv. omša. Nemôžem ani opísať dojmy, lebo slová nemôžu vystihnúť pravdu. Človek sa cíti tak trochu už v nebeskom meste. Takou je Cirkev... potom začala práca: debaty a hlasovanie. Obávala som sa, že nebudem rozumieť, ale jeden Dominikán bol poverený prekladať nám hovorené. Robil to celkom jednoducho a tak bratsky, že to vôbec nerušilo a všetko sme sledovali dokonali... Zajtra ráno majú prísť noví audítori a audítorky štvrtšhodinu vopred, aby zložili prísahu. Predpokladám, že ide o prísahu, aby sme neprezradili, čo sa hovorí na koncile, čo obmedzí moje výlevy...»*

Matka Guillemin pridala k týmto riadkom jednu poznámku: *«Pri vstupe do baziliky sv. Petra sa naskytol pohľad na jednu dojímavú vec: v priečnej chrámovej lodi, kde je uložená Sviatosť Oltárna sa modlievali a spovedali konciloví otcovia: naraz ich kľáčalo 100 až 200, adorovali, zatiaľ čo ďalší stáli pri spovedniciach s nápisom ich jazyka, predtým než si kľakli, aby pokorne prijali rozhrášenie. Často sme uprostred modliacich sa biskupov mohli zbadať nejakého evanjelického pozorovateľa, zvlášť dvaja bratia z Taizé, ktorí boli ponorení do vrúcnej adorácie. Cítila som sa ako ponorená do vrúcnej atmosféry volania po Duchu Svätom, spoločného hľadania, jedným slovom ekumenizmu...»*

Matka Guillemin opísala ranné hodiny koncilu ako dlhú meditáciu o ťažkostiach Cirkvi, ktorú ojedinele rozšírila o pohľad na svet.

Na schéme o rehol'nom živote sa ešte pracovalo. Pred hlasovaním biskupi ju chceli viac objasniť. Kardinál Marty z Parížskej diecézy sa obrátil na Matku Guillemin. Prijala to, keďže už viac rokov uvažovala nad otázkou. Africkí biskupi požiadali o túto prednášku na začiatku nasledujúceho roku.

Podávame tu celkový text jej konferencie pre biskupov Francúzska:

## KONFERENCIA PRE FRANCÚZSKYCH BISKUPOV V RÍME, 26. 10. 1964

### ŤAŽKOSTI ŽENSKÉHO REHOĽNÉHO ŽIVOTA

#### Ú V O D

##### PREDBEŽNÁ POZNÁMKA

Je potrebné poznamenať, že tu hovoríme len o **Aktívnom rehoľnom živote**, ponechávame stranou to, čo sa týka kontemplatívneho života, ktorý poznám len nedokonale. Avšak dostatočne, aby som tušila vážne ťažkosti. Je jasné, že nemožno žiť kontemplatívny život v 20. storočí tak, ako sa žil pred dvesto alebo tristo rokmi.

Vo Francúzsku sa vážne zaoberáme problémom a vyšší predstavení si vrele priali, aby jedna rehoľníčka kontemplatívneho života mohla prísť a mať účasť na prácach. V stálej komisii Zväzu im bolo rezervované jedno miesto, ale nebolo dané potrebné dovolenie.

##### NIEKTORÉ SPOLOČNÉ BODY

**Pre všetky kongregácie nastala vážna hodina**, aj pre tie, ktoré si to ešte vôbec neuvedomujú, pretože žijú v krajine, ktorých sa kríza ešte nedotkla.

\* Mimoriadny vývoj sveta s jeho vedeckými poznatkami a výtvarnými, jeho filozofickou myšlienkou a ideológiami; socializácia sveta, spoločenský výstup ženy a laikov v Cirkvi **hlboko premieňajú sociologický a cirkevný kontext**, ktorého sme súčasťou.

Je jasné, že táto premena **sa dotýka dievčat a mladých žien**, ktorí prichádzajú k nám a budú patriť do kongregácií budúcnosti. Je potrebné pochopiť ich, oceniť, pomôcť im, aby **vložili do Božej služby rozsiahle možnosti svojej generácie**, a nechciet, aby sa stali podobní nám.

\* Súbežne s tým, musíme **zrevidovať a upraviť naše vlastné zmýšľanie**, naše životné zvyky, niekedy dokonca i štruktúry našich inštitúcií a náš spôsob činnosti.

Vstúpiť aktívne do chodu Cirkvi, a prispôbiť sa súčasnému svetu **sú otázky života alebo smrti** pre jedno spoločenstvo. Čo je ešte vážnejšie, je to otázka vernosti alebo zrady nášho povolania v Cirkvi.

## ŤAŽKOSTI REHOĽNÍCKY V AKTÍVNOM ŽIVOTE

### Sú podobné ťažkostiam súčasného človeka

Máme prílišnú tendenciu považovať rehoľníčku za bytosť mimo sveta, vytrhnutú zo sveta, ktorá veľmi nepozná a necíti dianie.

Ale aktívnou osnovou nášho života je, že **sme z tohto sveta** a pod mnohými aspektmi **prežívame jeho vývoj tak isto ako hociktorý človek**. Nepovedala som: aktívnou „časťou“ nášho života; povedala som aktívnou „osnovou“ nášho života. Náš zasvätený život nie je časťou nášho života, ktorého druhou by bola činnosť. Náš spôsob stretnutia s Bohom, náš spôsob jednoty s Ním a miesto našej kontemplácie sa umiestňujú v našej akcii, v našom stretnutí s ľuďmi, ktorých stretávame pri tej príležitosti. Sv. Vincent povedal: *«Keď niektorá sestra pôjde desaťkrát za deň navštíviť chudobného, desaťkrát za deň tam nájde Boha.»*

Toto je treba povedať predtým, ako sa pustíme do problému. Príliš často nás prirovnávajú – vo vzťahoch, v daných radách, v duchovnom vedení – ku kláštorným rehoľníckam. Je to jeden z tých základných omylov, ktoré prekrúcajú informácie problému.

Miestom nášho zasväteného života je svet, a my znášame ťarchu ako každý iný súčasník.

Mohli by sme citovať veľa príkladov. Uspokojím sa s krátkym súhrnom, ktorý sa ukázal pravdivým pri kontaktoch s chudobným „priemerným Francúzom“. Väčšinu času žije v istej miere rozpoltený:

- medzi jeho možnosťami priemerného človeka a vedecko-technickými požiadavkami vyspelej civilizácie, skoro na úrovni nadčloveka.
- medzi jeho hlbokými potrebami realizácie a osobnej rovnováhy a medzi zasahovaním socializácie, ktorá ho zotročuje vo všetkých oblastiach.

- medzi priamym a rodinným vnímaním, ľudsky počuteľným v jeho najbližšom okolí a medzi množením veľkých univerzálnych výziev prenášaných éterom.
- medzi jeho starodávnymi a sociologickými zvykmi myslenia a hlavnými prúdmi súčasného myslenia, ktoré sa mu predstavujú v podobe všetkých možných klamov reklamy a kampaní.
- medzi jeho prirodzenou potrebou stíšenia, ticha a inváziou hluku, ako i zrýchľovania tempa.

Je miestom, v ktorom sa odrážajú mnohé výzvy, ktoré ho pozývajú vytrhnúť ho z určitého spôsobu bytia, života, zmýšľania, aby prekonal sám seba. Tento stav napätia, prežívaný rozdielne podľa stupňov počuteľnosti, podľa osobností a okolností, sa zdá jednou z charakteristík našej doby, ešte ponorenej do prekonanej civilizácie, a násilne priťahovanej k radikálnej obnove všetkého, k nastoleniu nového, ešte nevyváženého poriadku.

My, rehoľnícky, tak ako všetci súčasníci, toto prežívame: sme pokúšané nachádzať náš oporný bod v zvykoch a tradíciách a našu bezpečnosť s odvolaním sa na minulosť. Zatiaľ čo z druhej strany sme žiadané, priťahované, dokonca niekedy i prudko, k novému, ešte nepresne určenému poňatiu vecí a čo máme napokon spolu so všetkými našimi bratmi a sestrami povinnosť hľadať a spoznávať. Je to omnoho nepohodľnejšia situácia ako tá, ktorú žili predchádzajúce generácie... táto situácia je omnoho náročnejšia.

Niet pravej vernosti mimo tohto hľadania. Vernosť našej dobe môže byť len dynamická, a nie statická.

## ŤAŽKOSTI REHOĽNÍCKY V JEJ ČINNOSTI

### Sú podobné ťažkostiam zaangažovaného kresťana vo svete

Zaangažovaný kresťan vo svete pracuje vzhľadom k novému poriadku, ktorý tuší; **prináša svoj diel na stavbe sveta**, ktorý bude zajtra technický a zospoločenštený. Ale oddeľuje sa od tohto sveta svojím pohľadom viery, ktorý oživuje jeho činnosť. Hoci je jeho príľnutie k svetu úprimné a úplné, musí sa od neho oddeľovať pri mnohých okolnostiach, ak chce zostať verný svojmu krstu. Život kresťana, ktorý je rozpoltený medzi svet a Boha rozhodnutiami, ktoré svedčia o jeho viere, vyvoláva pohoršenie, je znamením a výzvou, ktorú Boh vysiela svetu.

## **Medzi týchto kresťanov patria rehoľnícky, ktorými sme.**

Predtým, ako by sme pomýšľali na vydávanie špecificky rehoľného svedectva, máme niesť kresťanské svedectvo naším životom a naším vyznaním. Možnože sme na toto príliš dlho a príliš často zabúdali!

Predtým, ako by sme mysleli „rehoľníčka“, alebo skôr ako základ, ako osnovu nášho rehoľného svedectva, máme žiť ako kresťanky technicky a odborníčky v zospoločenštem svete. Niekoľko príkladov ťažkostí, ktoré kladie táto situácia:

### **PREŤAŽENIE, URČITÉ NAPÄTIE**

Veľa sa hovorilo o rehoľníčke, zvlášť o rehoľníčke, ktorá má zdravotnícku a spoločenskú činnosť, že je preťažená, unavená, napätá. Táto poznámka bola často mierená ako výčitka. Bezpochyby určitý život rehoľníčok oprávňuje túto výčitku (odmietnutie reorganizácie, odmietnutie prijatia laickej spolupráce, odmietnutie odpočinku a potrebného uvoľnenia): avšak väčšinu času niet chýb. Ale voči takým novým situáciám, ktoré si vyžadujú radikálnu revíziu životného štýlu, bod rovnováhy ešte nebol nájdený alebo nebol dosiahnutý. Ale mohli by sme povedať, že toto je špecifické pre rehoľný život? Ktorý robotník, ktorý obchodník, ktorý lekár, ktorá matka rodiny sa nestázuje oprávnene, že „nemá čas žiť“ a že by nehľadal/nehľadala „ľudskejšiu“ existenciu?

Tu ide o otázku usporiadania života a to je vážna zodpovednosť predstavených, aby sa o to postarali. Je tu tiež nový druh askézy vlastný aktívnemu rehoľnému životu: askéza, ktorá nám má byť tým drahšia, lebo sa týka problému sveta a zvlášť robotníckeho sveta, ktorý je zavalený poriadkom vecí, ktorý môže len ťažko a pomaly naprávať.

Rehoľníčka, nie natoľko vzhľadom k zasvätenému životu, ale skôr k jej začleneniu sa do sveta, ako človek a kresťanka 20. storočia, znáša napätia spojené s jej dobou.

### **ZOSPOLOČENŠTENIE A SPOLUPRÁCA, KTORÚ SO SEBOU PRINÁŠA**

Rehoľníčka je zaradená do istej profesie, a tým žije požiadavky týkajúce sa tejto odbornosti. Musí zachovávať zákony a vykonávať prácu s požadovanou odbornosťou. Koná ju v „socializovanom“, zospoločenštem svete a vidí, ako jej činnosť

nadväzuje s činnosťou početných spolupracovníkov a súbežných profesií. Cíti sa závislá alebo vo vzťahu s mnohými verejnými či súkromnými inštitúciami. Ide o celú sieť spoločenských alebo administratívnych povinností, ktoré sme nepoznali v našich predchádzajúcich dielach, a ktoré ju ťažia podobne ako jej kolegov.

Administratívne, sociálne služby, hnutia katolíckej akcie, hnutia katechetické formácie a pod.

Každodenné ľudské vzťahy sa mimoriadne znásobili. Kedysi sestra v nemocničnej službe sa nachádzala sama s 3-4 zamestnancami. Na oddelení bol vedúcim lekár, ktorý liečil všetky choroby, prechádzal po oddelení dvakrát za deň a vážili si ho ako otca.

Teraz sestra v nemocnici vidí stále viac a viac rozrastať sa ošetrojúci personál. Rehoľníčka, ktorá je zdravotnou sestrou v Univerzitnom nemocničnom centra (vo franc. skratka CHU - *Centre hospitalier universitaire*), môže mať v priemere až 175 osôb a títo každý deň čakajú od nej starostlivosť, pozornosť a povzbudenie, pokyny a usmernenia v ich práci alebo spoluprácu.

Skupina ľudí, kde sa sestra nachádza, môže mať - ako v tomto presnom prípade CHU: 125 chorých, 1 lekára /profesora/, 4 asistentov, 10 internistov, 16 diplomovaných zdravotných sestier, 8 ošetrovateliek, 15 zamestnancov pomocného personálu, 8 študentiek zdravotnej školy 2. ročníka, 4 študentky zdrav. 1. ročníka, spolu **187 osôb**, bez zarátania medikov, rehabilitačnej sestry, diétnej sestry, dvoch sekretárok lekárov, s ktorými existujú každodenné rozhovory. K tomu treba pridať každodenné kontakty s rodinami chorých. A tak postupne stred jedinej konkrétnej činnosti rehoľnej zdravotnej sestry sa rozširuje, neobmedzuje sa už len na chorého, na dieťa alebo na postihnutú osobu. Ľudský celok, ktorý sa pohybuje okolo nej, si tiež vyžaduje pozornosť, pôsobiacu sympatiu, ako aj niečo nedefinovateľné, niečo „viac“, čo nevedomky očakávajú od rehoľníčky.

Mohli by sme hovoriť v detailoch aj o vzťahoch sociálnej asistentky, o ošetrovatelke podomovej služby s obrovským problémom vysokého počtu chorých a naliehavých prípadov. Hovorím menej o farskej vychovávateľke, je menej odbornejšia, ale možno má sa usilovať o to, aby ňou bola viac. Má veľký problém prispôsobiť svoj čas času ľudí.



## KRÁĽOVSTVO VEDY A TECHNIKY

Je bohaté na požiadavky a nesie v sebe mnohé nebezpečenstvá. Uprostred našich skupín, či už odborných alebo jednoducho skupín ľudí, spolupracujeme najskôr ako odborníčky: tak ako u ostatných, i my vďaka novým objavom nadobúdame istý intelektuálny dynamizmus, ktorý orientuje k tzv. „lekárskemu determinizmu“. Nemocničné prostredie, kde existujú toľké víťazstvá nad prirodzenosťou a smrťou, kde ľudský rozum každý deň potláča hranice nemožností, stáva sa zároveň **veľmi ľahko ničiteľom viery**. Tu je treba, aby rehoľníčka prehlbovala svoje teologické korene jasným učením a hlbokým duchovným životom. Ináč stratí kresťanský pohľad na veci a ľudí.

Chorý v tomto odbornom komplexe, ktorý ho môže zachrániť, ale ho tiež znepokojuje, nutne potrebuje niečo iné. Citujem tu jeden fakt:

V nedávno otvorenej nemocnici bola zavedená vedľa pooperačnej sály miestnosť a v nej nový prístroj, ktorý na diaľku registruje teplotu, pulz a tlak pacienta. Ak údaje klesnú, službukonajúcu osobu upozorní pískanie. Keď má nočnú službu rehoľníčka – zdravotná sestra, nemôže si odpustiť, aby bola len obyčajnou pozorovateľkou prístrojovej dosky, preto prechádza do izby chorého, ktorý je ešte v polo vedomí. Sestra je veľmi prekvapená, keď sa pohľad pacienta s úzkosťou obracia k dverám. Je neschopný hovoriť, ale jeho ruka zachytí zásteru sestry a pohľad ukazuje, aby si sadla na stoličku vedľa postele.

Táto požiadavka znásobená odbornou technológiou a pozornosťou, ktorú potrebuje chorý, núti sestru zostať v stálom bdení. Úplne súhlasí, že vedecký vývoj v jej odbore je vlastne **povinnosťou spravodlivosti** voči chorým, ale toto v nej nemôže zoslabiť zmysel k ľudskej osobe, človeku a Božiemu dieťaťu. Jej postoj často utvára postoje celej ošetrovateľskej skupiny, ktorá sa potrebuje oprieť o taký postoj, aby zostala prítomná a pozorná na potreby chorého, či už na biologickej rovine, ale tiež na psychologickú a duchovnú rovinu. (Je tiež isté, že jej prítomnosť niekedy stiesňuje ostatných, stále im je pripomienkou Boha.)

Tento život v skupine prináša tiež problémy v samotnej nemocničnej službe. Slepá sa počúva a poslúcha „šéf“, pán vedy a usporiadateľ techniky. Ak má tak ako mnohí v súčasnosti, zmysel

pre spoluprácu a starosť sústrediť okolo seba svoju skupinu, ktorá príľne na jeho spoločnú myšlienku, tak sa stáva skoro bohom. Okolo neho sa zomkyna ošetrujúca skupina zapojená do tých istých úloh, obetujúca sa v tej istej službe, upriamená na ten istý cieľ a vytvárajúca hlboké zväzky. Rehoľníčka žije v tejto skupine väčšiu časť svojho života. Nutne ju to vedie k vytváraniu vzťahov s členmi skupiny, sú to duchovné a srdečné spojenia (proti tomu sa vôbec nestaviam). Ale akú silu a lásku potrebuje k spoločnému životu, aby zostali prvoradé zväzky s komunitou, jedinečná láska ku Kristovi, v ktorej spočíva čistota?

### NUTNOSŤ STÁLEJ FORMÁCIE A ŠPECIALIZÁCIÍ

V našej dobe sa nikdy neprestávame učiť. Rehoľníčka je vedená stále poznávať nové objavy vedy a techniky. Musí sa stále vzdelávať, aby bola na požadovanej výške v porovnaní s tým, čo už nadobudla. Jeden príklad:

Vedúca oddelenia vo Fakultnej nemocnici je poslaná svojimi predstavenými do Školy zdravotníckych kádrov a inštruktorky praxe, aby sa lepšie a kvôli požadovaným titulom pripravila na funkciu, ktorú už vykonáva. Avšak medzitým bolo prijaté rozhodnutie, aby jej zverené oddelenie bolo rozšírené o liečbu metabolických chorôb. Ide o presnú špecializáciu vyžadujúcu si prehĺbenie ľadvinovej patológie a všetkých chorôb metabolizmu vo všeobecnosti. Túto doplňujúcu zodpovednosť vedúca oddelenia nemôže zabezpečovať, ak sa neoboznámila s diétami, špecifickými liekmi, metódami krvnej očisty, umelých ľadvín a pod. Po návrate zo školenia kádrov s čerstvým diplomom vedúcej zdravotnej sestry, táto rehoľníčka musí znovu odísť na stáž špecializovaného oddelenia. Bez tohto by nemohla koordinovať prácu ošetrujúceho personálu so skupinou lekárov.

Ako každý súčasník, aj sestra je nasmerovaná k odbornej dokonalosti, hoci pokrok sa nezastavuje. Vo svojom odbore musí zostať na úrovni, stále aktualizovať svoje vedomosti, a pritom neustúpiť príťažlivosti vedy pre vedu samú. Musí si zachovať svoj spôsob života uprostred techniky, humanizovať ju vo svete, hoci by si ju aj podriadila; zapojiť ju do jej pravej úlohy a tou je „služba“. U profesionálnej laickej zdravotnej sestry je zamestnanie prvoradé; u rehoľníčky je a musí byť nositeľom lásky. **Vedieť zdomácnit techniku** s jediným ohľadom na dobro človeka; vo všetkých odborných úkonoch dať prvenstvo porozumeniu, pozornosti tomu,

ktorý znáša následky techniky. Jedným slovom: dať prvenstvo láske. Či tým už nepriamo neohlasujeme Boha?

Napokon **SPÔSOB PONÍMANIA APOŠTOLÁTU** tiež môže prinášať svoj podiel k novým problémom.

Podám len dva krátke príklady bez komentára. Vychádzajú z nemocničného prostredia, ktoré je naozaj miestom mimoriadnej skúsenosti.

Kedysi usmernenia dané sestram pracujúcim v nemocniciach ich učili, aby sa starali o chorého počas jeho pobytu v nemocnici: aby urobili všetko, čo bude v ich možnostiach a priviedli ho k prijatiu sviatostí. Skrátka, sv. Vincent hovorieval: *«prípraviť chorého na dobrú smrť a ak sa uzdraví, aby lepšie žil»*. Pojem rehoľného zriekania, sebazaprenia, nemrhania časom zakazovali pokračovať v sprevádzaní chorých po ich prepustení z nemocnice.

Teraz z Božej milosti a... z techniky je v nemocniciach menej úmrtí. Pobytu v nemocniciach sú stále kratšie, a tak starosťou sestry bude častejšie ani nie tak priať si „obrátene“ na mieste, ktoré by bolo viditeľné a upokojujúce, ako skôr prispieť, aby Božia milosť pôsobila v osobe, pomôcť jej a usmerniť ju. Jeden známy chirurg a dobrý kresťan hovorieval skupine rehoľníčok na formačnom stretnutí: *«Je potrebné vytvárať s chorými a v ich prostredí vzájomné vzťahy. Robiť tak, aby keď odchádzajú z oddelenia, mali kontakty s niekým z ich farností, s kňazom alebo aktívnym kresťanom.»*. A vysvetľoval svoj postup. Toto je omnoho ľahšie v stredne veľkej nemocnici, ale v našich obrovských fakultných nemocniciach?!...

Kedysi v nemocniciach, v školách, v stretnutiach s ľuďmi náboženský vplyv sa považoval za „záležitosť sestry“. Jej patrila táto činnosť. Ona sa starala o zomierajúcich, ona učila katechizmus v školách, ju volali do rodín, aby tam hovorila o Bohu.

Teraz toto privilégium (ak ním bolo) zmizlo. Laici sú povzbudzovaní ujímať sa svojich apoštolských zodpovedností, čím odpadol monopol sestry. Všade, kde je sestra umiestnená, musí myslieť na „dohodnutú činnosť“ a usilovať sa, aby nekonala sama. Jej úloha bude často spočívať v príprave, v povzbudzovaní, podpore a predĺžení úlohy laikov.

V nemocnici kresťanské zdravotné sestry požadujú, aby im prenechali zodpovednosť za duchovnú službu.

V škole existujú učiteľky, ktoré vyučujú náboženstvo.

Za každých okolností mládež alebo dospelí sa radšej pripútajú k svojim laickým vedúcim hnutia ako k sestre.

Ak to sestry nechápu a neprijímajú, môžu začať trpieť komplexmi sklamaní...

Viacere spochybnia svoje vlastné povolanie alebo budúcnosť a potrebu rehoľného povolania. Nedávno jedna mladá sestra, ktorá pred pár rokmi zložila večné sľuby povedala: *«S radosťou obetujem svoj život... ale nechcem ho obetovať na niečo, čo je bez úžitku a bez budúcnosti»*. Ešte dobre nepochopila, že neobetujeme svoj život na niečo, ale Niekomu.

A tu sa dotýkame **PROBLÉMU POVOLANÍ**.

Nebudem o ňom veľa hovoriť. Nie preto, že by to bol nepatrný alebo neaktuálny problém. Naopak: je naliehavý a životne dôležitý.

Ale zdá sa mi, že to nie je izolovaný problém, ktorý by nebol spojený s niečím iným.

Verím v trvalosť zasväteného života v Cirkvi.

Tým verím aj tomu, že zasvätené povolania existujú, aj v súčasnosti.

Rovnako verím, že súčasná mládež je veľkodušná.

Tu nechýba Božia vôľa, ani jeho volanie, ani mládež, ktorá by nebola schopná prijať ho.

Odvažujem sa povedať, že ani hriechy a chyby rehoľných kongregácií netvorí nevyliciteľné prekážky k tomu. Nezdá sa mi, že by sme boli horší a vinnejší ako predchádzajúce generácie.

Ale hoci si to ani nevšíname, medzi svetom a nami sa vytvorila veľká priekopa. Zostali sme nehybné a svet medzitým kráčaľ, Cirkev kráčaľ a my tak trochu... pozadu.

Medzi nami a svetom nastali rozdielnosti v pohľade, reči, ktoré spôsobili, že sa nestretávame; alebo aspoň nie dosť často, aby sme nadviazali komunikáciu.

Problém povolaní je dôsledok rôznych už citovaných problémov a neprispôsobenia kongregácií týmto problémom.

## PROBLÉM PRISPÔSOBENIA

Ako začať hovoriť o tomto probléme prispôsobenia, o ktorom sa už toľko a tak dobre hovorilo?

Myslím, že začnem prvou veľmi dôležitou poznámkou. Prečo je potrebné, aby u väčšiny rehoľníčok nastal tak trochu zvláštny, hoci inštinktívny zvrat v ich zmýšľaní, keď spodobňujú **myšlienku prispôsobenia uvoľneniu**? To je škodlivé v oboch protichodných smeroch: z jednej strany tak potrebné prispôsobenie bude považované za nebezpečné tými, ktorí zmýšľajú horlivým, ale nie príliš vzdelaným klasicizmom; z druhej strany toto prispôsobenie bude považované za oslobodenie od každého obmedzenia sestrami, ktoré budú vedené pochybnou apoštolskou horlivosťou.

Keď sa povie «prispôsobenie», ihneď sa myslí na vonkajšie úpravy. Habit, bývanie, správanie, reč a pod. Toto všetko je druhotne dôležité a malo by byť len výsledkom skutočného prispôsobenia.

Existujú omnoho dôležitejšie zmeny kontrolovateľné zvonku, a to adaptácia života a foriem modlitieb podľa liturgických smerníc Cirkvi; úprava rozvrhu dňa apoštolským požiadavkám; spôsob vzťahov s rodinou (návštevy, pobyt, pomoc v prípade potreby), so svetom (úprava kontaktov, spolupráce, stolovania a pod.), používanie moderných informačných prostriedkov ako rádia, televízie, časopisov, literatúry a pod.

Keď sa pustíte do štúdia týchto problémov jeden po druhom, rýchlo zbadáte, že sú neriešiteľné, ak ich chceme vyriešiť len formálne. Jediné, skutočné riešenie tkvie v duchu, ktorý má oživovať rozhodnutia, ktoré máme prijať na celkovej rovine a všeobecne aplikovateľnej, ale tiež pri usmerňovaní rozhodovania sa v každom osobitnom prípade.

To znamená, že **problém prispôsobenia je podstatne problémom obrátenia**.

Nejde o zmenu spôsobu konania, obmeny metódy. Ide o to, aby sme sa obrátili, prešli z naučených pozícií zmýšľania k novému spôsobu pohľadu a chápania a napokon konania. Tieto postoje zmýšľania sú niekedy stáročné. Boli dobré v ich dobe, pretože zodpovedali danej situácii. Ale už nie sú takými v súčasnosti.

Niekedy sú tiež deformáciou kvôli zatvrdnutiu alebo preháňaniu v porovnaní s tým, čím boli na počiatku.

Je potrebné, aby sme ich skúmali a skontrolovali podľa dvoch pólov nášho obrátenia: pôvodné vnuknutie zakladateľov a aktuálne hľadanie Cirkvi.

Napríklad: každá kongregácia musí občas preskúmať, či zachovávanie chudoby zostáva v porovnaní s tým, čo chceli ich zakladatelia, ale nemôže zostať len pri tom: musí toto zachovávanie chudoby kontrolovať aj podľa tohto druhu pastorácie chudoby, o ktorú sa usiluje dnešná Cirkev.

Neverím obráteniu nejakej kongregácie, ktorá hľadá len na svojich zakladateľov, ani tej, ktorá sa díva len na súčasnú Cirkev.

Myslím si, že ak sa pri úvahe zabúda na jedno alebo na druhé, môže vzniknúť omyl. Je potrebné objasniť jedno druhým. Toto je osobitné pre každú kongregáciu, povieť si, ale vlastne naši zakladatelia nás stále učili Evanjelium a som si istá, že všetci by chceli podpísať pod riadky obrátenia, ktoré nám načrtli, aj ohľad na vývoj sveta, aj smernice Cirkvi.

A to preto, ak kongregácia chce byť verná svetu, Kristovi a Cirkvi, a tým verná aj svojim zakladateľom.

## **V SÚČASNOSTI REHOĽNÍČKA MUSÍ PREJSŤ:**

- zo situácie vlastníctva do situácie začlenenia, zaradenia sa;
- z postavenia autority do postavenia spolupráce;
- z komplexu rehoľnej nadradenosti k pocitu bratstva;
- z komplexu ľudskej menejcennosti k priamej účasti na živote;
- zo starosti o „morálnu konverziu“ k misionárskej starosti.

Je potrebné priznať, že toto predstavuje skutočný obrat v našich tradičných postojoch a žiada si dlhú a vytrvalú prípravu zmýšľaní. Je potrebné tiež vedieť, že toto nás vedie k vážnym rozhodnutiam. Napokon je treba, aby sme boli presvedčení, že neprijať toto nové obrátenie znamená ísť protichodne so svetom a Cirkvou... a odsúdiť sa tak k znášaniu dôsledkov.

Vstúpme do detailov:

Pred niekoľkými desaťročiami sa rehoľný život odvíjal pokojne v stave pokojného vlastníctva, čo do diel a nespornej autority v týchto dielach.

V mestskej štvrti komunita sestier opatrovateliek sa rozvíjala v prostredí bez konkurencie, všetci ich obdivovali, mali istý „monopol“ v tomto druhu činnosti. Teraz sa taká komunita nachádza pred inštitúciami zložených zo sociálnych pracovníčok, upratovačiek, zdravotných sestier a ošetrovateliek vykonávajúcich svoje povolanie v príbytkoch chorých. Komunita sa teda má „začleniť“ do tohto celku. Musí vidieť, či má požadované diplomy, či pozná zákonník práce a požiadavky čestnej spolupráce. Už „nevlastní“ tento druh služby blížnemu. „Zaraďuje sa“ do celku a často s evidentne nižším mesačným platom. Od celku ju odlišuje jedine to, že je rehoľníčkou. A musíme si povedať, že pre tento titul potrebuje stráviť väčšinu času a musí si dôverne a rozumne uvážiť, že možnože v tej službe nebude dlho.

V nemocnici komunita kedysi tvorila „nemocničný personál“ zriadenia. Ani sa nepomýšľalo, aby s nimi spolupracovala laická zdravotná sestra. Keď bolo cítiť túto potrebu, prijaté zdravotné sestry tam pracovali len ako pomocné, pod vedením sestry „vlastniacej“ morálne právo a administratívne (zmluvné) miesto a funkcie vedúcej oddelenia. A stávalo sa, že sestra akoby „vlastnila“ **jej** zdravotné sestry tak, ako predtým **jej** zamestnancov, **jej** chorých a pod.

Je potrebné zostúpiť z tohto piedestálu a zrieknuť sa týchto bohatstiev. Teraz napríklad v jednej nemocnici je asi dvadsať rehoľných sestier z 200 zdravotných sestier; nová nemocničná konvencia predvída, aby sestry prechádzali tým istým procesom nástupu na vedúce miesta ako laičky. V súčasnosti máme mladé sestry, ktoré pracujú pod vedením laických vedúcich oddelení. To prináša isté ťažkosti... (V Alžírsku máme tiež sestry, ktoré skromne, jednoducho pracujú pod vedením ich bývalých ošetrovateľov a ktoré sa rozhodli viesť ich k prijímaniu authority.)

Keď sa zahľadíme na situáciu škôl, nachádzame podobné základné ťažkosti, hoci odlišné, pretože existujú v súkromnom sektore alebo nám ešte patrí finančná a administratívna časť správy školy, aspoň v miere slobody, ktorú nám ponechávajú zmluvy. Ale aj tu rehoľníčky už nie sú „učiteľským zborom“: sú začlenené do celku učiteľov a profesorov počtom vyšším, 80-90 %. Stretáme sa s problémom AEP (hospodárske správy škôl, pozn. prekl.). Je treba, aby sme ich utvárali a odovzdávali ich správu školských zariadení? Nemáme niesť pedagogickú zodpovednosť v spolupráci s laických učiteľských či profesorským zborom a rodičmi žiakov a študentov?

Ak prejdeme k oblasti priameho apoštolátu, napr. vyučovanie náboženstva, stretneme sa s niečím podobným. Kedysi bol katechumen zverený rehoľníčke, ktorá keď skončila jeho prípravu, predstavila ho na skúšku kňazovi/kňazom. Bol to **jej** katechumen. Teraz sa sestra zaraďuje na určené miesto - s jej úlohou variantnou podľa potreby - do skupiny, ktorá vedie katechumenát dospelých. Katechumen nepatrí jej, ale Cirkvi.

Už niet vlastníctva, niet autority, ale je začlenenie a spolupráca.

Tento prechod k novému poriadku vecí je neodvratiteľný. Vychádza z omnoho hlbších tlakov ako túžba jedného človeka alebo skupiny. Nie je výsledkom školy. Vychádza z historického a kontrolovateľného spoločenského vývoja. V každej súčasnej realite, či už priemyselnej, obchodnej, sociálnej alebo pedagogickej samotní užívatelia v nich požadujú správu, organizáciu, usmernenie, a treba povedať, že právom.

Existuje viacero spôsobov, ako toto možno prežívať. Jeden spôsob spočíva v ľútosťi za bývalým poriadkom s neistou túžbou po návrate a jeho udržaní z celej sily všade, kde sa to ešte zdá možným.

Ďalší spôsob je spoznávať v tomto vývoji Božiu výzvu k autentickému evanjelióvemu životu a kráčaní v tomto smere. Možno „uvoľniť krok“ so zlou náladou; možno vstúpiť do historickej hry, **Božej hry** radostne a s obdivom nad jeho vedením.

Ako ľahko možno spojiť tieto požiadavky zbavovania sa vlastníctva s pravým duchom chudoby. V zvláštnych okolnostiach, pri osobných a každodenných ťažkostiach nenachádzame správny postoj, zdravú reakciu, ktorá by bola platná v jedinom, navždy určenom spôsobe konania. Ale pri každej príležitosti musí správna odpoveď vyplývať z hlbokých postojov, zo stavu vnútornej chudoby, zo zbavenia sa vlastníctva, v ktorom si zvykneme žiť. V gestách a spôsoboch života vychádza na povrch buď vlastníckeho srdca alebo chudobná duša.

Rehoľníčka, ktorá prijíma a vie sa podeliť o svoje zodpovednosti s kolegami – laikmi, tá, ktorá sa vie stiahnuť pred vplyvom inej rehoľníčky alebo laičky, má chudobnú dušu.

Chudoba by mala byť našou veľkou formou svedectva. Ona predsedá všetkému, hlása sa alebo sa sťahuje vo všetkých našich



názoroch. Ale len zriedkakedy, v nejakom ojedinelom prípade je uznaná za Božie znamenie, pre ktoré druhí uveria v Boha. Zatiaľ čo ojedinelý prípad, zdanlivo považovaný ako svedectvo proti chudobe, je ihneď zachytený a verejne odsudzovaný, kladie sa za protiklad očakávanému svedectvu; je treba, aby členky jednej komunity stále a spoločne konali dobro, z ktorého by sa vymanil náboženský zmysel.

Všetky ťažko znášame problém komunitnej chudoby, ktorý sa rodí zo zdanlivého bohatstva našich priestorov a mocných inštitúcií.

Možno jeden prvok riešenia je nám daný samotným vývojom činnosti našich diel. A čo tak ich socializácia, t. j. zospoločenšenie? Skutočnosť, že vyjdeme z tajomstva - ktoré obklopovalo, a ešte príliš často obklopuje v súčasnosti účtovníctvo našich komunít – a podáme na verejné overenie naše rozpočty. Eventuálne: prijať – keď to dovoľuje opatrnosť – a zveriť správu našich škôl, sociálnych zariadení alebo ďalších diel užívateľom. Či by tým nevyšla najavo chudoba našich komunít? Ak je všetko jasné, ak je všetko priezračné a kontrolovateľné každým, že komunita vlastní len skromné zdroje na udržanie jej vlastného života. Ak realizácia a zlepšenie stavu inštitúcie sa stávajú výsledkom úsilia a v istej miere vlastníctvom užívateľom (hoci nehnuteľnosť zostáva vo vlastníctve komunity), či by nezmizlo pohoršenie bohatstva? Ale toto predpokladá veľký vývoj zmýšľania!

Avšak naše kongregácie musia komunitne opustiť svoje pozície vlastníctva a authority. Je správne, keď sa hovorí, že sme príliš často mysleli „komunitne“ a v záujme Spoločnosti a dosť sme nemysleli ako „Cirkev“. Žiadna komunita nie je sama o sebe cieľom. Jej význam a dôvod bytia musí byť videný jej príslušnosťou k Cirkvi, jej povolaním v Cirkvi. A život komunity, jej rozvoj, jej nábor sú ospravedlivené len potrebou, ktorú môže mať Cirkev. Zdá sa mi, že toto nie je poškodením – skôr naopak – záujmov povolania vlastného každému inštitútu. A nebolo by správne orientovať v tomto smere výzvu po povolaniach? Potlačiť do úzadia úzkosť, hoci by bola aká veľká, o potreby kongregácie ako takej (potreby kongregácie nemôžu nikdy ospravedlňovať a byť dôvodom obetovania života), a odovzdávať mladým Pánove volanie, volanie Cirkvi po úlohách, ktoré chce splniť vo svete. Aká naliehavejšia, aká pravdivejšia by bola taká výzva.

Toto nie je nejaká príležitosť, ani manéver, je to jednoducho učenie viery.

Ďalší priestor konverzie sa týka našich vzťahov s tými, ktorých sme kedysi volali „naši chudobní“ a dnes ich máme volať „naši bratia a sestry“. Na koncile sa veľa hovorilo o klerikalizme. Je to podobný fenomén, ktorý spochybnil naše duchovné postoje a našu činnosť.

S dobrým úmyslom sme si mysleli, že vlastnime monopol na lásku a duchovný vplyv. Je banálnou frárou povedať, že sa treba zrieknuť akéhokoľvek postoja „**prílišnej materskej starostlivosti**“, počúvať, ale aj prijímať, podporovať iniciatívu druhých osôb namiesto toho, aby sme to robili namiesto nich a len pomáhali; spoznávať v „druhom“ všetko, čo Pán v ňom koná. Doba dobročinných dám sa pomínula. Teraz máme v miere možnosti nastúpiť na cestu bratstva s tými, pri ktorých žijeme, pokúsiť sa chápať ich problémy, sprevádzať ich v živote. Myslím si, že každá komunita by mala stále, každý deň prosiť o milosť bratstva s tými, ktorých stretáva. V tom sa nachádza správny tón našich vzťahov.

A naopak, musíme vyjsť z istého druhu komplexu ľudskej menejcennosti, aby sme sa veľmi jednoducho podieľali na živote ľudí a inštitúcií, s ktorými sme povolané spolupracovať. Tu sa dotýkame druhej výčitky, ktorú bežne adresujú rehoľníckam: **detinskosť**.

Netreba sa ani usilovať uchrániť sestry od akéhokoľvek škodlivého styku so svetom, ale skôr formovať dušu a myseľ, podávať takú formáciu, ktorá podá dostatočnú informáciu súčasnými prostriedkami o udalostiach a súčasnom myslení, aby sme tak umožnili otvorené a normálne vzťahy.

Napokon aj samotný apoštolský plán kvôli prevládajúcemu odklonu od kresťanstva utrpel značnú zmenu. Starosťou predchádzajúcich generácií bolo navrátiť kresťanov, ktorí sa odvrátili od Boha **morálnym obrátením**.

V súčasnosti ide omnoho viac o to, aby sme predstavili Boha a ľuďom dali spoznať evanjelium. **Musí prevládať misionárska starosť**. Vynikať celým životom, nielen učením, ktoré len zriedkakedy môžeme podať.

Každá rehoľníčka, každá komunita musia niesť túto misionársku starosť, cítiť sa zodpovednými za ohlasovanie a svedectvo podľa evanjelia. V tomto podstatnom bode musíme vykonať hlbokú úvahu. Zdá sa mi, že sa treba zamerať na formáciu misionárskeho ducha rehoľníčok vo Francúzsku, aby sa cítili zodpovednými v Cirkvi za vzbudzovanie viery. Aby si uvedomili, že ich spôsob života, ich postoje, ich názory vo všetkých oblastiach majú dopad, hoci to ani netušia.

(Je nutné povedať si, že rehoľníčka neustále vystavuje okázalo svoj život. Len málo z jej gest alebo postojov unikne pohľadom: keď prechádza po uliciach štvrte, kde pracuje; v rodinách, kde ošetruje chorých; v triede, na oddelení nemocnice, v spoločenských a administratívnych vzťahoch. Len fakt habitu, ktorý nosí, priťahuje pozornosť, vzbudzuje priaznivé alebo odmietavé predsudky, ľudia sa chcú presvedčiť. V pohľadoch, ktoré ju pozorujú alebo sa odvracajú od nej, možno vyčítať, že chcú vidieť náročnosť.)

Existuje život, ktorý by bol viac verejný a pritom menej poznaný v jeho hlbokej realite, ako je ten náš? Rehoľný život a pravý zmysel sľubov sú čím ďalej, tým menej vnímateľné našimi súčasníkmi, napriek istému zverejneniu. Ľudia sú priťahovaní skôr tajomstvom, zvedavosťou po tom, čo je skryté, ako skutočnou rehoľnou príťažlivosťou. Zástupy sú priťahované k filmom a románom, ktoré sa usilujú vyniesť na povrch to, čo sa „deje“ v skrytosti kláštorov alebo rehoľných duší. Všetko, čo im je takto ponúkané, je viac-menej premietané na rehoľníčky, ktoré stretávajú.

Nespochybnujú však ovzdušie náročnosti rehoľného života. Nemajú jasno v tejto náročnosti, nezachádzajú až k pohľadu viery, ale často majú podvedomú túžbu po nej, nesnažia sa spoznať skutočné náboženské hodnoty, ale len zvlášť citlivé body našej doby.

Kde a ako sa môže nadviazať pravý duchovný kontakt, z ktorého by mohla vzniknúť iskrička viery? To je tajomstvo Božieho pôsobenia. Nám pripadá úloha odstrániť prekážky, vytvoriť priaznivé podmienky. Nehovoríme rovnakou rečou ako tí, ktorí nás počúvajú a to, čo my považujeme za znamenie, pre nich neznamená nič.

Voči tomuto druhu požiadavky nestačí odteraz len „byť“ v hĺbke horlivou rehoľníčkou bez starosti o vyjadrenie tohto „bytia“ v reči a znameniach zrozumiteľných tým, ktorí nás vidia žiť.

Tieto znamenia budú čitateľné len vtedy, ak prítomnosť vo svete odstráni každú pochybnosť. Ak sa rehoľníčka stretáva s tými, ktorí ju obklopujú a je stále pozorná k ich sociálnym a profesionálnym problémom, úsilím o rozvoj, záujmom o príčiny štrajkov, účasť v odboroch a pod.; ak je pozorná a citlivo reaguje na ich ľudské problémy: starosť o rodinný rozpočet, bývanie, budúcnosť detí... ak je pripravená pomáhať, povzbudiť, podporiť, hľadať cestu dialógu, rozhovory. Ak sa neodďaľuje od ľudí určitou dištanciou pochádzajúcou spôsobom reči, postojov a zvykov, ktoré už nie sú platné v našej dobe a vzbudzujú počudovanie, o ktorých Mons. Ménager povedal jedného dňa: *«Taký rehoľný život, ktorý nemá nič evanjelizačné, je tajomstvom»*.

Istý druh podobnosti života, spôsob, ako byť hlboko ľudským, sú nevyhnutnou podmienkou, aby „rozpor“ spôsobený sľubmi sa zaodial evanjeliovým významom. Musí v nás prebývať misionárska starosť.

Ale ak problém prispôbenie je v podstate problémom konverzie, to akoby sme povedali, že sa zužuje na problém formácie.

## PROBLÉM FORMÁCIE

Skutočným problémom je formácia a na ňu sa musí všetko obetovať. Ostatné problémy budú vyriešené formáciou:

### Formáciou v kongregáciách, v spoločnostiach

V tejto rubrike formácie nejde len jedinú formáciu podávanú mladým sestrám v noviciátoch a v juniorátoch. Ani o to, keď ju rozšírime o rôzne duchovné obnovy.

Obdobie, v ktorom žijeme, je poznačené veľmi veľkým posunom medzi formáciou prijatou pred 20-30 rokmi a súčasnou situáciou a nárokmi. **Úsilie o formáciu musí zahrnúť celú kongregáciu.** Každá kongregácia si musí nájsť svoju formu: intenzívne sesie, opakované formačné dni a pod. Možno ju plánovať podľa vekových kategórií alebo odbornosti. Obe majú svoje výhody

a je lepšie postupne použiť obe metódy sústredenia sestier, aby sme nevytvárali žiadne vylúčovanie. Ani jedna sestra komunity sa nemá cítiť, že sa s ňou nepočítalo a že by nebola schopná vývinu. Všetky sa musia cítiť zaradené niekde, adresátkami a byť aktívne. Musia sa považovať za „vypočuté“, to je podstatné.

Veľkým problémom je **formácia predstavených komunit**. Formácia tých, ktoré sa predvída uviesť do služby predstavenej; tých, ktoré v nej začínajú a tých, ktoré ju vykonávajú už dlhé roky. Veľká vzdialenosť, ktorá existuje medzi formáciou prijatou už dávno a tou, ktorá je podávaná teraz mladým sestrám, to je jedna veľká ťažkosť. Pre jedny aj druhé je to prameň utrpenia a tiež aj pôvod niektorých kríz v povolani. Je potrebné pokúsiť sa čo najviac prispôbiť zmýšľanie miestnych predstavených „súčasnosti“. Aj tu môžu pomôcť špeciálne duchovné cvičenia, sesie, formačné dni s možnosťou rozhovorov...

Raz pri formačnom stretnutí jeden psychológ povedal: *«Formácia k prijatiu autority sa nekoná kurzami a konferenciami, teda nielen nimi. Koná sa rozhovormi; úvahou v skupinkách po 8-10 sestier o ťažkostiach nedávno prežitých v tejto službe»*.

To, čo sa hovorí o problémoch autority, možno povedať aj o ostatných. Myslím si, že vývoj jednej kongregácie sa zmení uspokojujúco a rýchlejšie, ak vyšší predstavení vo funkcii urobia z týchto rozhovorov jednu zo svojich najnaliehavejších povinností.

Keď ideme v krátkosti hovoriť o podmienkach a dobrom smere, ktorý treba dať tomuto celku o formácii, **zvlášť tu pamätáme na noviciáty**. Budeme naliehať len na niektoré páličivé body:

- nutnosť poskytnúť prehĺbené teologické základy,
- poskytovať formáciu, ktorá má za cieľ utvárať dospelých,
- formácia podávaná „v Cirkvi“,
- formácia otvorená voči životu.

O potrebe **prehĺbených teologických základoch** citujem sláv jednej 32-ročnej mladej ženy, ktorá odchádzala sklamaná z pokusu o noviciát: *«Zdalo sa mi, že Pán ma volá k úplnému obetovaniu sa, ale s nanovo „premyslenou“ chudobou a poslušnosťou»*.

Jadro otázky spočíva v tomto: vývoj a „obrátenie“ našich kongregácií spočíva na „premyslenom“ vieroučnom učení vzhľadom k súčasným apoštolským podmienkam.

Citujem zvlášť tieseň, ktorá ťaží otázku poslušnosti. Je isté, že vieroučná formácia musí byť o morálnych dogmách (je to veľmi dôležité), o sociálnom učení Cirkvi a pod. ale otázka sľubov je podstatná.

Od noviciátu formácia sa musí zameriavať na **utváranie dospelaj rehoľníčky**. V našich domoch už niet miesta pre dievčatká. V profesii, v živote viery, v zasvätenom a apoštolskom živote sú potrebné dospelé sestry, t. j. schopné ujímať sa a riešiť svoje každodenné problémy. Toto posilňuje prednosť, ktorú dávame vieroučnému základu, utváraniu myslenia a úsudku pred poučeniami s vopred pripravenými riešeniami.

**Formácia daná „v Cirkvi“.** Vyššie spomínaná mladá žena povedala so zatrpknutím: „*Vždy budem neschopná zmýšľať najskôr „kongregácia“ a potom Cirkev*». A toto je veľmi potešiteľné!

Od noviciátu sa musí overovať začlenenie sa do Cirkvi prostredníctvom kongregácie. Formácia musí byť v presnom súlade so súčasným učením Cirkvi. Musí z nej čerpať svoj zdroj, aktuálnosť, ilustráciu. Novicmajsterky majú uskutočňovať pri poučeníach túto syntézu ducha ich zakladateľov s hlasom Cirkvi a nezabúdať pritom na národnú Cirkev, ktorá sa stáva stále viac utvárajúcou sa realitou.

Je jasné, že len za tejto podmienky, budú naše mladé adeptky, ale nielen ony, spokojne dýchať v našich noviciátoch. Tým nebude formácia deformáciou a pripraví ich na ich budúce zaradenie sa do malej miestnej Cirkvi, kde budú pracovať.

**Formácia otvorená voči životu.** Tu by sme si mohli veľa hovoriť. Povedzme, že základnou podmienkou je výber novicmajsteriek. Je potrebné, aby predtým žili uprostred ľudí a samé realizovali na vlastnom živote spojenie: rehoľný život–apoštolský život.

Keď sa novicka nechá preniknúť celým učením, nielen jeho organizáciou, to jej pomôže utvoriť si základ jej zasväteného života a spojiť ho s jej konkrétnym ľudským životom.

Zaiste, existuje metóda: informácia o dôležitých oblastných a svetových problémoch, úvaha o spoločenských a iných udalostiach a pod.

## **Vzájomnou formáciou medzi kongregáciami v rámci Zväzov**

Len v skratke poviem niečo o **vzájomnej spolupráci kongregácií** v oblasti formácie ich sestier. Rovnako je to nutné vzhľadom na vývoj náboženského života v rámci krajiny. **To je podstatné.**

Z tejto spolupráce už vznikli mnohé prospešné konkrétne realizácie, ako napríklad škola psychologicko-pedagogickej formácie pre špecializované vychovávateľky a katolícka škola pre zdravotnícke kádre, ktorej vedenie je zabezpečené viacerými kongregáciami. Okrem toho vznikol plodný prúd národných alebo diecéznych iniciatív: sesie ako formačné vieroučné, odborné alebo pastoračné kurzy.

Tieto iniciatívy vychádzajú zvyčajne zo špecializovaných zväzov, ktorých najväčším dobrodením je možnosť výmeny a vklad úvah jednotlivých kongregácií do spoločného. Toto umožňuje nenápadnú, ale nevyhnutnú vzájomnú formáciu. Môžeme citovať napr. činnosť Zväzu vyšších predstavených vzhľadom k malým kongregáciám čo do počtu sestier. Už viac rokov sú pre ne organizované spoločné dni. Počas nich preberajú svoje problémy s čo najväčším rešpektom k slobode každej kongregácie. Tieto stretnutia uľahčili organizáciu spoločných noviciátov, dokonca sa spojili niektoré kongregácie, ktorých veľmi nízky počet už nedúfal v rozmach.

Zväzy sú tiež prostriedkom sústreďení na národnej a diecéznej rovine. Nie sú to organizmy uzatvorené do seba, ktoré by mysleli len na svoj rozvoj, ale musia sa stále viac stávať prostriedkami kontaktov a spojením s hierarchiou, viac ako s občianskymi realitami. Umožňujú zorganizovať stretnutie a otvorenosť duchu a usmerneniam Cirkvi na národnej alebo diecéznej rovine. Im sú vo veľkej časti vďačné francúzske kongregácie, lebo udržiavali kontakt s Cirkvou, dozvedajú sa o jej učení, prijímajú jej myslenie a následne začali vývoj, ktorý musí pokračovať. Hoci si to skoro ani neuvedomujeme, skoro neviditeľne,

ale isto, vďaka ich spisom a slovám, oživovaním delegovanými kňazmi, nechávame sa postupne prenikať zmýšľaním našich biskupov. Vieme, za čo vďačíme Cirkvi vo Francúzsku.

## **SITUAČNÝ PROBLÉM**

Predsa však existuje situačný problém, ku ktorému treba pristúpiť. Pretože koniec - koncov, ak nebude vyriešený, všetko úsilie o prispôsobenie a formáciu zostane vo veľkej časti márne. Tento problém zhrniem na tri hlavné body.

### **Znižovanie počtov**

Vo Francúzsku nastalo vysoké a rýchle znižovanie počtu rehoľníčok. Stačí uviesť jedno číslo, aby sme si uvedomili situáciu: za 5 rokov je o 6.000 rehoľníčok menej. Toto sa musí odraziť na zatvorení asi 600 domov, pretože už dlhé roky boli vykonávané všetky možné kompresie v rámci komunit.

Nové povolania stačia nahradiť len tretinu úmrtí. Musíme však poznamenať, že ak klesá počet, naproti tomu ľudská hodnota adeptiek vzrastá. Neodvážim sa povedať kresťanská hodnota, pretože napriek zvýšeným duchovným požiadavkám, nedostatočná základná kresťanská formácia je jednou z veľkých ťažkostí našich novíciek.

### **Kríza dôvery**

Predstavuje najpálčivejšie utrpenie všetkých rehoľníčok. Predstavuje sa vo dvoch formách:

- spochybnenie apoštolskej hodnoty výchovných a charitatívnych inštitúcií (do tejto formy zaraďujem všetky zdravotnícke a sociálne zariadenia);
- spochybnenie miesta rehoľníčky v tých úlohách, ktoré dobre vykonávajú aj laičky. Hovorí sa, že jej úlohou je modliť sa; v najhoršom prípade ešte tak tolerujú jej dočasné zastúpenie.

Osobitne je bolestné, že tu nečelíme názoru nekresťanov, ktorí sú nám ešte naklonení, ale názoru kresťanských aktivistov, zvlášť duchovenstva.

Tento druh odmietnutia musíme znášať vo všetkých detailoch života a musíme naučiť naše mladé rehoľníčky niesť ho. Ako im vysvetliť, že po tom, čo sme požívali úplnú dôveru kňazov,



keď s nimi spolupracovali ako laičky, teraz, keď sa predstavia ako rehoľníčky, sú k nim veľmi rezervovaní? Ako ich upevniť proti pochybnostiam, ktoré ich skôr či neskôr napadnú, keď budú napríklad počuť, že ten a ten kňaz povedal na stretnutí mládeže: «Aj vy by ste sa chceli stať „mníškami“?»

Viem, že sa utvára reakcia. Ale koľko času bude potrebné pretvoriť názor? Rehoľníčky si prajú vstúpiť do dialógu a spolupráce s laikmi a duchovenstvom.

## Nutnosť výberu

Rozhodovania vo výbere sa stali nutnými z jednej strany kvôli znižovaniu počtu, z druhej strany pastoračným vývojom.

Všetky vyššie predstavené v tejto dobe znášajú stále napätie (aspoň tie, ktorým to umožňuje viacúčelnosť ich inštitútu): «Keďže teraz sa cení priamy apoštolát, pretože priťahuje najväčší počet povolaní a pretože predstavuje omnoho menej ťažkostí ako iný, stiahnime sa zo škôl a nemocníc a venujme sa zaradením sa do štvrtí pod tou alebo inou formou... alebo vyučovaniu katechizmu a pod.»

S tým vnikajú vážne otázky: opustiť prostredie detí a mládeže, opustiť prostredie chorých, zdravotníckeho a sociálneho prostredia a všetkých zariadení podobného typu na národnej a medzinárodnej rovine. Budú skutočne kresťanskí laici, ktorí by prevzali štafetu? A ak aj existujú, nemá rehoľný život spĺňať svoju špecifickú úlohu v týchto privilegovaných miestach ľudského utrpenia v nemocniciach, hospicoch... a pri deťoch a mládeži?

Každá z našich kongregácií a každá z našich rehoľníčok tam, kde je, prežíva viac-menej túto úzkosť ťažko. Pole pôsobnosti rehoľníčok vo Francúzsku sa zužuje každým dňom. Výber sa stáva nevyhnutným. Prítomnosť nemôže a nemá byť udržiavaná len, keď je platná. Treba sa rozhodnúť pre služby a miesta: podomová služba, nemocnice, sociálne zariadenia, starci, ohrozené deti. – sú to zodpovedné miesta a majú väčší vplyv na zariadenie alebo ďalšie služby, ale sestry sú bližšie k chorému či dieťaťu. Nepodceňujeme úlohu „tvorivej predstavy, ovocia Ducha Svätého“, ktorú musíme želať všetkým predstaveným. Neuznávame právo prijímať rozhodnutia bez druhých. Rozmnoženie takých rozhodnutí prinesie nutne so sebou voľbu Cirkvi vo Francúzsku. Táto voľba môže byť

výsledkom náhody, ak nebola vzatá do úvahy všeobecná rovina. Nemyslíme si, že zasahujeme špecifický cieľ našich kongregácií, ale čakáme od našich biskupov, že nás budú usmerňovať k najsúrnejším úlohám a že nám povedia, čo Cirkev vo Francúzsku očakáva od počtom ešte dosť značných rehoľných síl, ktorými disponuje. Veľmi si prajeme, aby bol zriadený účinný spôsob vzťahov medzi hierarchiou a zástupkyňami kongregácií.

Napokon, či vari netreba povedať, že ak naši biskupi neprijmú stanovisko voči potrebe rehoľného života v sektoroch činnosti, ktoré určia, rehoľný život sa zoslabí. Nie je len izolovanou realitou, ktorá by sa týkala len jeho samého. Rehoľný život môže žiť, len keď je zapojený na Cirkev, efektívne ňou chcený, len keď Cirkev a biskupi vytvárajú mienku o nej, keď hovoria o výzve rehoľného života v kresťanských rodinách, medzi mládežou, ktorí sa rozhodujú obetovať sa Bohu ako o výzve k službe Cirkvi.

Napokon, nič sa neurobí bez vôle biskupov. Oni majú vo svojich rukách osud rehoľného života vo Francúzsku.

*(na pokračovanie)*

s. Claire HERRMANN  
*Archívna služba*

## ŤAŽKOSTI ŽENSKÉHO REHOĽNÉHO ŽIVOTA

### \* Ťažkosti sú podobné:

- tým, ktoré stretáva súčasný človek,
- tým, ktoré prežíva zaangažovaný kresťan vo svete,

Majú špecifický vzhľad pochádzajúci zo zasvätenia, z regulárneho života.

**Ťažkosti sú:** - rázu profesionálneho,  
- rázu rehoľného,  
- rázu apoštolského.

**Problém povolání** je dôsledok toho, o čom sme práve hovorili.

### **Problém prispôsobenia:**

- musí sa odraziť vo vonkajších úpravách, z ktorých niektoré sú nepatrné, bezvýznamné: prispôsobenie habitu, zrušenie takých zvykov, ktoré už nemajú platnosť; ďalej sú tu dôležité zmeny: život modlitby a ich forma, spôsob vzťahov so svetom...
- je v podstate problémom obrátenia, t. j. návratu k duchovným pozíciám, niekedy stáročným, ale ktoré storočiami poprekrúcali, pozmenili pôvodnú inšpiráciu zakladateľov a tvár, ktorú chce Cirkev ukázať dnešnému svetu.

### **Rehoľníčka musí prejsť:**

- zo situácie vlastnenia do situácie začlenenia, zaradenia sa;
- z postavenia autority do postavenia spolupráce;
- z komplexu rehoľnej nadradenosti k pocitu bratstva;
- z komplexu ľudskej menejcennosti k priamej účasti na živote;
- zo starosti o „morálnu konverziu“ k misionárskej starosti.

### **TEDA DVA PODSTATNÉ PROBLÉMY:**

**Skutočným problémom je formácia**, a na ňu sa musí všetko obetovať. Ostatné problémy budú vyriešené formáciou:

- formáciou v kongregáciách, v spoločenských
- vzájomnou formáciou medzi kongregáciami v rámci zväzov.

**Ale existuje aj problém situačný**, a tento môže byť vyriešený len vďaka biskupom. Im patrí úloha povedať, ako chcú použiť rehoľné sily v Cirkvi vo Francúzsku. Pole pôsobnosti, priamy alebo nepriamy apoštolát... začlenenie sa medzi obyvateľstvo...

Čo predstavujú rehoľníčky v súčasnosti vo Francúzsku; štatistické údaje. Oficiálne a profesionálne postavenie.

### **Závazok aktívneho rehoľného života.**

Napriek jeho pozícii „odlúčenia“ od sveta, nemá výsadnú situáciu, že je blízko, vo svete? Aké rozhodnutie prijať, aby sa skutočne zaradil do pastorácie?